ב"ה • ערב שבת קודש פרשת בשלח • ט' שבט ה'תשפ"ה

התקשרות

1587

מצורף גם לשבועון כפר חב"ד

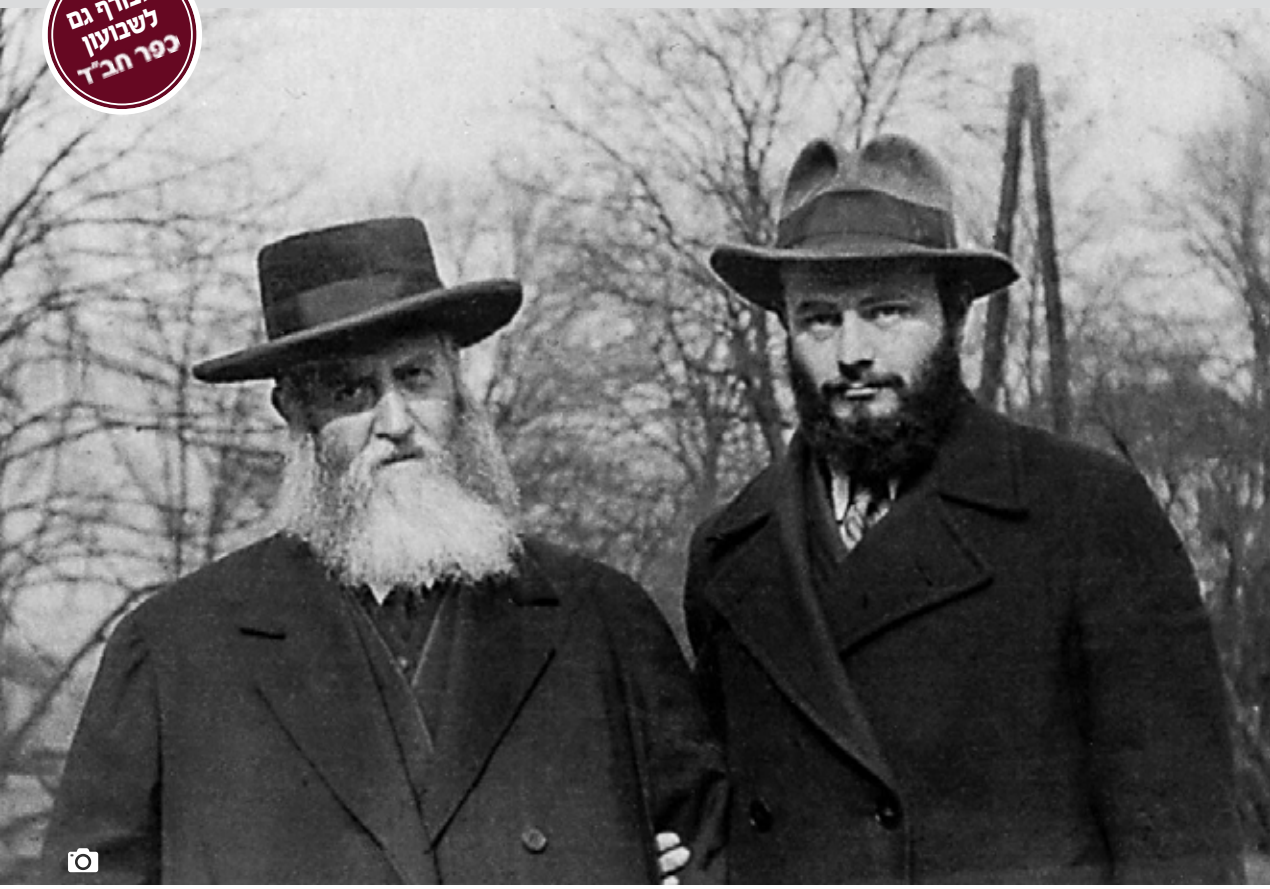

102392

כ"ה אדר־ב תרצ"ה

'הרועה הנאמן' פועל עבורנו בגשמיות וברוחניות
התוועדות עם הרבי, מכתב מבואר

מדובר ב'אבא שלנו'!
התוועדות לשולחן השבת

פרשת המן: שיעור לפרנסה טובה
שיעור בלקוטי שיחות

חב"ד כל הלב לכל אחד | צעירי אגודת חב"ד

תוכן

03 תפקידו של 'רועה נאמן' לדאוג גם לצורכי אלו שנמצאים במצב רוחני נמוך, ולספק להם את צורכיהם הגשמיים. עלינו לעסוק באהבת ישראל כפי דרך הבעל שם טוב, לספק לזולת קודם כל את צרכיו הגשמיים בלי להתנות זאת במצבו הרוחני • **התוועדות עם הרבי**

04 "פרשת המן" מספרת על אחד הניסים הפלאיים שאירעו לעם ישראל. אך הנס הזה של אספקת לחם יומיומית מן השמיים פסק, ורצון השם מאז ועד עתה הוא שהאדם יעבוד כדי להשיג את לחמו ופרנסתו. אלא שאף על פי כן, "פרשת המן" ממשיכה ללוות אותנו. היא מלמדת כיצד להתעסק בפרנסה בימי החול, וכיצד לשבות ולנוח בשבת • **שיעור בלקוטי שיחות**

12 העיסוק של הרבי הריי"צ בצרכים הפשוטים שבאו לפתחו; הדאגה של הרבי לגירושין כהלכה של יהודייה אלמונית; והמסר עבורנו: לחוש ש'מתכוונים אלינו' כאשר לומדים או שומעים דברי התעוררות, וכאשר בא לפתחנו יהודי שדרוש לו סיוע כלשהו • **התוועדות לשולחן השבת**

14 'מרגיש שחסר לך משהו? תתבונן בזכויות העצומות להן זכית!' – מכתב של הרבי מהשנה הראשונה לאחר הסתלקות הרבי הריי"צ, בו משיב הרבי לתלונה של חסיד שחש חוסר סיפוק בעבודתו הרוחנית: 'להיות חסיד של הרבי ולמלא את הוראותיו זוהי זכות!' • **מכתב מבואר**

ע ומדים אנו לקראת יום הגדול והקדוש י' שבט - יום ההילולא של הרבי הריי"צ ויום התחלת הנשיאות של הרבי לפני שבעים וחמש שנים, שחל ביום השבת קודש הנוכחי.

הגיליון שבידכם מוקדש ברובו לענייני היום הגדול. במדור 'לוח חב"ד' מופיעים במקומם ההוראות המיוחדות של הרבי עבור יום זה, יחד עם הלכות ומנהגי 'שבת שירה' וט"ו בשבט שחל בשבוע הקרוב.

אחד ממנהגי היום הוא לערוך התוועדות עם בני הבית. במדור 'התוועדות לשולחן השבת' תוכלו למצוא הצעת תוכן להתוועדות שתערכו בעזרת השם בשולחן השבת בביתכם.

במדור 'מכתב מבואר' נלמד על הזכות שנפלה בחלקנו להיות קשורים לרבותינו נשיאנו, ועל העזר שאנו זוכים לקבל בעקבות כך בעבודת השם היום-יומית. במדור 'התוועדות עם הרבי' נלמד על תפקידו של 'רועה נאמן' ומה הלימוד מכך להנהגתנו אנו.

נחתום בנוסח המברק ששלח הרבי לקראת שבת י' שבט בשנת תשל"ד: "שבת שלום והילולא והתוועדויות פעילות, והמשכם ופירותיהם - טובות לשמיים ולבריות - בכל הימים שלאחריהם, ועד שיקויים היעוד "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" בגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו".

עת לדעת – 15 • לוח חב"ד – 17
• שניים מקרא – 20 • זמנים ושיעורי השבוע – 32

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות **לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל** בהרה"ק רלו"י **מליובאוויטש**
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

צעירי אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו
יו"ר: **הרב יוסף־יצחק הכהן אהרונוב**
עורך ראשי: **שלום בלוי** עריכה: **הרב יוסף יצחק מרגליות**
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • ISSN 7474-0793 • גיליון 1587
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

לזכות הרה"ח משה מאיר הכהן בן חנה להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות מתוך בריאות איתנה והרחבה

התוועדות עם הרבי

(שיחת י"א שבט תשכ"ד
- תורת מנחם חלק לט, עמוד 38)

'רועה נאמן' דואג גם לצורכי אלו שפושעים ומורדים בו, ולא רק ברוחניות אלא גם ב'עשב לאכול' כפשוטו

משה רבינו נבחר להנהיג את ישראל בגלל אופן הנהגתו במרעה הצאן של יתרו, שהיה "מוציא הקטנים לרעות כדי שירעו עשב הרך, ואחר כך מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינונית, ואחר כך מוציא הבחורים שיהיו אוכלין עשב הקשה". ו"אמר הקב"ה [למשה] יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חייך אתה תרעה צאני ישראל".

למרות מעלתו הרוחנית הגדולה, ה'מבחן' עבור משה רבינו אם יוכל לשאת את "טרחכם ומשאכם" של בני ישראל, היה במרעה צאן של גוי עובד עבודה זרה דווקא. מאחר ותפקידו של משה רבינו הוא להיות מנהיג של כלל עם ישראל, ולסבול את "טרחכם ומשאכם" אפילו של אלו הפושעים ומורדים בו.

לכן, מנסה הקב"ה את משה רבינו דווקא בצאן יתרו, ש"עבד כל עבודה זרה שבעולם" ועבר בוודאות על שבע מצוות בני נח שהיה מחויב בהן. כאשר רואים שאפילו ביחס לאדם כזה הייתה למשה סבלנות לדאוג לענייניו ולנכסיו, זוהי ההוכחה שביכולתו להיות "רועה נאמן" לא רק עבור "שבטיכם זקניכם" של עם ישראל, אלא גם עבור אלו שבדרגת "חוטב עציך" ו"שואב מימיך".

ועוד זאת: רועה נאמן אינו דואג רק ל"עולם הבא" של צאן מרעיתו, לענייניהם הרוחניים. אלא כפי שדאג משה לצאן יתרו, לתת להם עשב לאכול כפשוטו. למרות שגם לאחרי האכילה הם יישארו עיזים...

זוהי דרך עבודת השם שהנחיל הבעל שם טוב, כפי שמספר הרבי [הריי"צ] בעל ההילולא - שעוד קודם התגלותו פעל הבעל שם טוב שהצדיקים הנסתרים יסתובבו בעיירות ומושבים של בני ישראל, כדי לעזור להם בענייניהם הגשמיים. זאת, למרות הידוע מדברי הימים ההם, כי היהודים שהיה ברשותם בתי-מרזח וכדומה, היה מצבם הרוחני ירוד ביותר. אך למרות זאת, סדר ההנהגה היה להתחיל מהעזר בצרכיהם הגשמיים.

וכפי שבא זה לידי ביטוי בתורת הבעל שם טוב: "נשמה יורדת לעולם הזה למשך שבעים-שמונים שנה, כדי לעשות פעם אחת טובה ליהודי בגשמיות או ברוחניות". כלומר: בשביל לעשות ליהודי טובה בגשמיות כדאית הירידה העצומה של הנשמה "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא" [מ'גג גבוה' אל 'בור עמוק'] למשך שבעים-שמונים שנה!

התכלית והמטרה של רבותינו נשיאינו הייתה, לחנך את החסידים שהם ינהגו גם כן באופן כזה, ובאופן שיעשו זאת מעצמם. לא רק שימתין לקבל פקודה: "לך למקום פלוני ועשה טובה ליהודי פלוני", ואז ירוץ ויעשה זאת בשמחה ובטוב לבב, אלא המטרה היא - שכל אחד יחפש וימצא בעצמו היכן נמצא יהודי שזקוק לטובה בגשמיות או ברוחניות או בשניהם, וילך לסייע לו.

כאשר עוזר לזולת בגשמיות בלבד, ואילו את הרוחניות משאיר לעצמו - הרי זה רק חצי דבר, או פחות מזה. וכפשוט, כיון שכל אחד יודע שיש מעלה ברוחניות לגבי גשמיות, מובן שאינו מסתפק בנתינת עניינים גשמיים, ונותן גם עניינים רוחניים. ואדרבה: מצד הכרתו וידיעתו במעלת הרוחניות על הגשמיות, הרי הוא מתמסר לכך בכל כוחות נפשו, ועד למסירות נפש.

רב אמיתי רוצה שהתלמיד יהיה כמותו, וכפי שאמר ה"רועה נאמן" הראשון: "מי יתן כל עם ה' נביאים"; כך איחל וברך משה רבינו, וכך מאחל ומברך גם "אתפשטותא דמשה שבכל דרא ודרא" [נשיא הדור, שהוא 'ההתפשטות של נשמת משה שבכל דור ודור'] - שהעניין של אהבת ישראל יהיה באופן שלא יסתפקו בעזר גשמי, או אפילו בעזר רוחני במדרגה נמוכה, אלא תהיה השתדלות לסייע ליהודי להגיע לעילוי אחר עילוי, לא רק בלימוד 'גופי תורה' [תורת הנגלה], אלא גם 'נשמת התורה' - פנימיות התורה, ועד לתכלית העילוי שבעניין הרוחניות.

שיעור בלקוטי שיחות

לחם האמונה

"פרשת המן" מספרת על אחד הניסים הפלאיים שאירעו לעם ישראל. אך הנס הזה של אספקת לחם יומיומית מן השמיים פסק, ורצון השם מאז ועד עתה הוא שהאדם יעבוד כדי להשיג את לחמו ופרנסתו.

אלא שאף על פי כן, "פרשת המן" ממשיכה ללוות אותנו. היא מלמדת כיצד להתעסק בפרנסה בימי החול, וכיצד לשבות ולנוח בשבת.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק כו, שיחה שנייה לפרשת בשלח

עורכים:
הרב **דויד אולידורט**
הרב **ישראל אריה ליב רבינוביץ**

פרשת המן

אגדה עממית מספרת על יהודי שניגש לרב בטענה: הוא מקפיד על הסגולה הידועה והבדוקה לומר בכל יום את 'פרשת המן'. הוא עושה זאת באדיקות במשך תקופה ארוכה, ובכל זאת הפרנסה שלו דחוקה ביותר. ענה לו הרב: "לומר פרשת המן זו אכן סגולה נפלאה, אבל רק עד השעה תשע בבוקר. בתשע בבוקר צריך פשוט לצאת לעבודה"...

זו בדיחה יהודית טובה, שמשקפת מתח רעיוני ורגשי אמיתי. כל יהודי מאמין מוצא את עצמו מהרהר בדילמה שבין אמונה ל'השתדלות', במיוחד בנושא הכלכלי והשגת פרנסה, כפי שנרחיב מיד - ואחד המקורות הראשונים לסוגיה הזו נמצא בפרשה שלנו.

בפרשת השבוע אנו קוראים כיצד בני ישראל יוצאים ממצרים אל המסע במדבר, והמזון שהם לקחו איתם כצידה לדרך תם. באין מקורות מזון זמינים במדבר, הקדוש ברוך הוא פותר להם את המצוקה בצורה פלאית: לחם מן השמיים, "מן", יורד מהשמיים מדי בוקר ומכלכל אותם. נס זה ליווה את עם ישראל במשך ארבעים שנה רצופות.

הפרק בפרשה[1] המספר את סיפור ירידת המן נקרא "פרשת המן". על פי מנהג יהודי עתיק יומין[2], יש שנוהגים לקרוא את הפרשה הזו מדי יום, ורואים בו גם סגולה לפרנסה טובה.

אדמו"ר הזקן מסביר את טעמו של המנהג[3]:

> **טוֹב לוֹמַר בְּכָל יוֹם . . פָּרָשַׁת הַמָּן, כְּדֵי שֶׁיֵּאָמֵין שֶׁכָּל מְזוֹנוֹתָיו בָּאִין לוֹ בְּהַשְׁגָּחָה.**
>
> **שֶׁכֵּן הָיָה בַּמָּן, שֶׁהִשְׁגִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָתֵת לְכָל אֶחָד עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת לְכָל נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיְמַדּוּ בָּעֹמֶר, וְלֹא הֶעֱדִיף הַמַּרְבֶּה, וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר".**

בפרשת המן התורה מספרת על כך שבני ישראל יצאו ללקוט את ה'מן' מבחוץ. היו כאלה שלקטו הרבה והיו כאלו שלקטו מעט, אך כשחזרו הביתה ומדדו את המן שלקטו, גילו למרבה הפלא שכל אחד לקט בדיוק "עומר" (מידת נפח) לכל אחד מבני הבית.

הפלא הזה מזכיר לנו את האמונה הבסיסית שהכול זה מלמעלה. שאחרי כל העבודה והמאמץ שלנו להשיג פרנסה, בסופו של דבר השם הוא זה שמפרנס אותנו, והוא דואג שיגיע לכל אחד בדיוק מה שהוא צריך.

במקום אחר, מוסיף אדמו"ר הזקן[4]:

1. פרק טז.
2. המנהג מופיע כבר בתלמוד הירושלמי. ראה בהערה 2 בשיחה.
3. מהדורא קמא, אורח חיים, א, י.
4. מהדורא תנינא, שם, ט.

טוֹב לוֹמַר בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַמָּן – לְבְטַח בַּה' נוֹתֵן לֶחֶם דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ.

המן, למרות היותו פלא עצום, התנהג כמעין תופעת טבע. כמו שהשמש זורחת בבוקר ושוקעת בערב, כך השם הוריד לבני ישראל משמיים את מזונם לאותו יום.

זה גרם קודם כל לתחושת ביטחון. אפשר אולי, לשם ההמחשה, לדמות זאת לבעל חיים שמקבל את מזונו מבעליו, והוא סומך עליו ויודע בוודאות שהאוכל יגיע. בני ישראל ידעו שיש להם על מי לסמוך. שהמן יורד מדי יום, ולא משנה איפה הם עכשיו, ושלכולם יהיה מספיק בדיוק כמו שהם צריכים. הם לא דאגו כלל מכך שאין להם אוכל במקרר למחר, כי הם ידעו בוודאות שמחר יבוא מן טרי מהשמיים.

מצד שני, זה גרם לתלות מוחלטת. המן שירד בבוקר הספיק רק עבור המזון באותו יום, ואפילו לא היה ניתן בכלל לשמור עודף למחר. הדבר גרם לבני ישראל להיות 'תלויים' רק בקדוש ברוך הוא. הם ידעו שבלי הלחם מהשמיים אין להם כלום. גם זה, כמו אותו בעל חיים שיודע שיש לו בעלים שמאכיל אותו, ובלעדיו הוא בבעיה חמורה.

זה מה שנקרא בשפתנו "ביטחון", לסמוך לחלוטין על הקדוש ברוך הוא, לתת את עצמי בידיו לגמרי ולבטוח בו שישלח לנו את פרנסתנו.

נושא הביטחון מציף את המתח שהצגנו בפתיחה: מהו האיזון הנכון בין הישענות על השם לבין עשייה בעצמנו בדרכי הטבע? האם ישנו איזון כזה בכלל?

האמת היא שזו סוגיה יסודית מאד במחשבה היהודית, וגדולי ישראל דנו בה רבות ואף הציגו גישות שונות לפתרון - ונביא כאן שני צדדים מנוגדים לדוגמה.

רבינו בחיי בן אשר היה אחד מגדולי פרשני המקרא, שפעל לפני כשבע מאות שנה בספרד. בפירושו לתורה בתחילת פרשת מקץ, הוא מסביר מדוע נגזר על יוסף להישאר בכלא המצרי עוד שנתיים ימים, לאחר ששר המשקים שכח להזכיר אותו לפני פרעה:

לְפִי שֶׁבִּקֵּשׁ סִבָּה בִּשֵּׂר הַמַּשְׁקִים שֶׁיַּזְכִּירֵנוּ וְיוֹצִיאֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר לוֹ "וְהִזְכַּרְתַּנִי וְהוֹצֵאתַנִי", וְאֵין רָאוּי לַצַּדִּיקִים כֵּיוֹצֵא בוֹ לְבַקֵּשׁ סִבָּה, לְכָךְ נֶעֱנַשׁ בָּזֶה. כִּי הָיָה לוֹ לִבְטֹחַ בַּקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ, שֶׁהוּא בַּעַל הַסִּבּוֹת כֻּלָּן, שֶׁהוּא יַזְמִין אֵלָיו הַסִּבָּה מִבִּלְתִּי שֶׁיְּבַקֵּשׁ הוּא אוֹתָהּ.

ה'חטא' של יוסף היה בכך שביקש משר המשקים להזכיר אותו לפני פרעה, בתקווה שכך יוכל להיחלץ מבור הכלא, ולא בטח בקדוש ברוך הוא שיוציא אותו מאחורי הסורגים.

מדברי רבינו בחיי משמע שהאמונה צריכה להיות מוחלטת. שכל חיפוש אחר 'סיבה' - זאת אומרת, לנסות להניע מהלך או לאתר גורם שהם אלה שישפיעו על המציאות וכך נשיג את התוצאה הרצויה - עלול להיות פגם באמונה. לפי זה, אפילו לימוד מקצוע או השקעה בפרסום על העסק זו התנהגות שעשויה להיחשב כחטא.

אלא שמאתיים שנה לפני רבינו בחיי בן אשר, חי רבינו בחיי בן יוסף אִבְּן פַּקּוּדָה, שהיה דיין ופילוסוף וחי גם הוא בספרד. בספרו הנודע "חובות הלבבות", כותב רבינו בחיי באופן חד משמעי:

חַיֵּב הַבּוֹרֵא אֶת הָאָדָם לְחַזֵּר וּלְסַבֵּב עַל סִבּוֹת הַתֶּרֶף [מקורות פרנסה], וּשְׁאָר מָה שֶׁהוּא צָרִיךְ אֵלָיו!

רבינו בחיי מאריך להסביר את הטעמים וההוכחות לכך שהקדוש ברוך הוא **חייב** את האדם לעבוד לשם פרנסתו, ובכלל, לנקוט בפעולות יזומות ואף מאומצות מצידו כדי להשיג את מבוקשו ולא להסתמך על הקדוש ברוך הוא.

בעוד שרבינו בחיי בן אשר רואה בפעולותיו של האדם דבר פגום, סתירה לביטחון ואמונה, רבינו בחיי בן יוסף לעומתו רואה בכך **חיוב** של ממש. יהודי חייב ללכת לעבוד כדי להביא לחם הביתה, ללמוד מקצוע כדי להגדיל את אפשרויות ההשתכרות שלו, ולפתוח קופת גמל כדי שיהיה לו במה לחתן את הילדים.

מעבר לוויכוח ההגותי, המתח הזה מורגש אצלנו בקרביים. כמעט כל אחד מאיתנו חש סוג של דילמה בין האמונה והידיעה שהכול מאת השם, לבין הצורך לקום ולעשות מעשה כדי להתפרנס. איך משלבים את האמונה והביטחון עם העובדה שעל פי התורה צריך לעבוד ולהשתדל בדרך הטבע?

מצד אחד, יהודי מאמין עלול להתייסר בנקיפות מצפון על כך שהוא מקדיש יותר מדי

מאמצים פיזיים ומנטליים לעבודה ולהשגת פרנסה. מצד שני, אם נחליט שאנו אכן משליכים את עצמנו בידיו של הקדוש ברוך הוא וסומכים עליו בעיניים עצומות, ניקלע לדאגות קיומיות של מחסור ואולי גם לסחרור של חובות.

והיכן עובר הגבול? האם לגשת ללימודים מקצועיים כדי שנוכל להרוויח משכורת טובה יותר, זהו כלי שאנו נדרשים לעשות בדרך הטבע או שזה ביטוי לחולשה באמונה שהפרנסה באה רק מלמעלה? האם לפתוח קופת גמל או לרכוש דירה להשקעה אלה פעולות שסותרות את הביטחון שבעזרת השם יהיה בסדר, או שאלה דווקא צעדים שכל אחד צריך לעשות כדי לפעול על פי רצון השם בדרך הטבע כדי שאכן יהיה בסדר?

הרבי מכניס אותנו לעומק המחשבה החסידית בנושא, ומלמד אותנו מהו ביטחון אמיתי בקדוש ברוך הוא וכיצד נוכל להתעלות בחיינו לדרגת הביטחון המוחלט בהשם.

תפילתו של רבי ייסא סבא

את הדרך שלנו לחיפוש התשובות נתחיל בסיפור. הסיפור הזה גם הוא קשור לפרשת השבוע, והוא מובא בזוהר הקדוש[5]. בהקשר לנושא המן שירד מן השמיים, מספר הזוהר על אמורא בשם רבי ייסא סבא[6], שגם הוא קיבל את מזונו משמיים.

וכך מספר הזוהר הקדוש (כאן בתרגום לעברית):

> רַבִּי יֵיסָא סָבָא הָיָה מֵכִין אֶת סְעֻדָּתוֹ בְּכָל יוֹם, רַק לְאַחַר שֶׁהָיָה מְבַקֵּשׁ תְּחִלָּה אֶת מְזוֹנוֹ מֵאֵת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּאוֹמְרוֹ: "לֹא נָכִין אֶת הַסְּעוּדָה עַד אֲשֶׁר תְּנַתֵּן מֵאֵת הַמֶּלֶךְ".
>
> לְאַחַר שֶׁהָיָה מְבַקֵּשׁ אֶת בַּקָּשָׁתוֹ מֵאֵת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָיָה מְחַכֶּה שָׁעָה אַחַת, וְאוֹמֵר: "הֲרֵי זְמַן שֶׁנָּתַן מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. מִכָּאן וָהָלְאָה הָכִינוּ אֶת הַסְּעוּדָה!".
>
> וְזוֹ דַּרְכָּם שֶׁל אוֹתָם יִרְאֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

לכאורה, דוגמה יפה לצדיק שידע שהכול בא מלמעלה, גם האוכל שנדרש לקיומנו באופן יומיומי. אך כשאנו קוראים את פרטי הסיפור, עולה מיד שאלה פשוטה:

צריך ביאור:

מאחר שהמזון שממנו הכין את הסעודה היה כבר ברשותו, וחסר היה רק הכנת המאכלים לסעודה, מהי משמעות[א] בקשתו מהשם שייתן לו את האוכל?

מה הרעיון להתפלל ולבקש על משהו שכבר קיבלת?

אפשר לשאול את השאלה בצורה מחודדת יותר: אם אתה מאמין ובטוח שהשם ימלא לך את המקרר וישים לך אוכל על השולחן - למה אתה הולך לעבוד ובכסף הולך לקנות את המוצרים, ואחר כך גם טורח לעמוד לבשל? ואם לא - מה פשר התפילה שבלעדיה אתה לא מתיישב לארוחת בוקר?

איך "נמשכים הדברים"?

כדי להבין מה עומד מאחורי תפילתו של רבי ייסא, אנחנו צריכים להבין משהו יסודי על ביטחון בהשם. נקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

ישנם שני אופנים (דרגות) בביטחון:

א) כאשר ההנהגה מלמעלה הינה באופן ש"נמשכין הדברים שהולכין כסדרן שעל פי הטבע[ב]", אזי נדרשת מציאת סיבה ועשיית כלי בדרכי הטבע. שכן השפעה זו מלמעלה, מגיעה על ידי לבושי הטבע דווקא.

ב) כאשר ניכר שההנהגה מלמעלה הינה באופן ש"נמשכים הדברים . . שלא על פי הטבע", נדרש אופן נעלה יותר בביטחון - לסמוך לגמרי "על הנהגת השם לבדו, ושלא לעשות שום דבר כי אם לבטוח

א. להעיר ממארז"ל כל האומר הלל בכל יום כו' (שבת קיח, ב).
ב. ל' המשך תער"ב ח"א פפ"ב (בנוגע לב' האופנים בבטחון – "טוב לחסות בה' מבטוח באדם" – שהובאו בד"ה ולא זכר תרע"ז, תרפ"ח).
ג. ראה המשך תער"ב שם: וכאשר רואין שההנהגה צ"ל באופן כזה אין זה בכלל אין סומכין על הנס.

5. בשלח, סב, ב.
6. ראה בהערה 35 דיון לגבי שמו המדויק.

בהשם שבטח יעזור השם יתברך בדרך סיבה".

לפני שניגש לעניין עצמו, הקדמה חשובה שעלינו להבהיר: בכל דילמה בחיים ובכל מקרה ספציפי שבו אנו מתלבטים מה נכון לעשות, עלינו לגשת לרב או דמות חינוכית להתייעצות, ולקבל הנחיה מעשית יותר מה וכיצד לנהוג. אבל עצם התפיסה שאנחנו עומדים להכיר כעת, וההבנה שישנם מצבים שבהם אנחנו צריכים רק לסמוך על השם ולא לעשות כמעט כלום - עשויה לסייע לנו להבין את הנושא טוב יותר ולקבל תפיסת עולם נכונה לחיים.

יש שני סוגים שונים של ביטחון בהשם, ושניהם נכונים - משום שצורת התפיסה וההתנהגות של האדם צריכה להיות תגובתית לצורה בה נוהגים בו מלמעלה.

במילים אחרות, זה תלוי בסיטואציה. יהודי יכול למדוד בעצמו באילו מקרים עליו לנהוג בדרכי הטבע, כמובן מתוך אמונה שהשם הוא זה שעומד מאחורי כוחות הטבע ומעניק דרכם את ברכתו; ובאילו מקרים עליו להרפות ולסמוך רק על השם, מבלי לעסוק כלל בדרכי הטבע.

התפיסה השגרתית של ביטחון בהשם מתארת את המבט האמוני הרגיל על העולם.

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בצורה כזו שהוא מצמצם את השפע שלו בתבניות מסוימות, כשלכל נברא מעין 'קוד' פעולה, המעניק לו את האופי והסגנון המיוחדים לו. הוא טבע באדמה מסוימת את התנאים המתאימים לגידולים מסוימים, הוא קבע שערך הכסף ירד ויעלה לפי התרחשויות כאלה ואחרות, והוא גם הטביע בבני האדם טבע משונה כזה ללכת שבי אחרי פרסומות למוצרים שונים. וכשם שהשם ממשיך לסובב את מערכות הכוכבים, להצמיח את הצמחים ולהחיות את כל בעלי החיים, כך הוא ממשיך כל הזמן לקיים את התבניות והחוקים הללו.

מההכרה הזו נובעת תחושת הביטחון של יהודי מאמין. נקרא לזה "ביטחון של מאחורי הקלעים". אנו אומנם מודעים לכך **שהאמת** היא שהשם הוא הבורא והיוצר של היצירה המפוארת והמורכבת הזו שנקראת העולם, אך האמת הזו **איננה** גלויה. סביבנו אנו רואים חוקים של טבע, של סיבה ותוצאה, של חוקיות ודפוסים קבועים, ולא תמיד מבחינים בגילוי אלוקי.

בגישת הביטחון הזו, גם ההתנהלות שלנו בעולם צריכה להיות מותאמת לאיתותים שהקדוש ברוך הוא מאותת לנו. עלינו להאמין שהשם מנהל את הכול - אבל להשאיר את זה 'מאחורי הקלעים'. לצד הידיעה שהכול בא מאת השם, מבחינה פרקטית עלינו להתנהל בהתאמה לדרכי הטבע. אם מדובר בפרנסה, ההתנהלות הפיננסית שלנו תהיה בהתאמה לאותם כללים כלכליים, שאותם השם הוא זה שהכתיב וקבע.

אך ישנה דרגה נעלה יותר בביטחון. נקרא לזה "ביטחון שמעל פני השטח".

מכיוון שהקדוש ברוך הוא עצמו הוא אינסופי ונעלה מהעולם, הוא אינו חייב להסתתר ולהעלים את עצמו בתוך הטבע. הוא יכול שלא להתחשב בתכונות שהוא עצמו העניק לנבראים, לחולל ניסים ופלאים גלויים, שיראו ויחשפו בפני כל את העובדה שהוא זה שעומד מאחורי כל הבריאה.

כאשר הקדוש ברוך הוא מחליט 'לעקוף' את ה'בירוקרטיה' ולהנהיג את העולם בצורה ישירה ובהתערבות גלויה בחוקים הרגילים, מובן מאליו שכל הכללים נשברים ואין להם שום אמירה. ואז הביטחון של יהודי עולה רמה: הוא מרגיש את האמת, והיא שאין שום משמעות להתנהגות לפי הכללים של הטבע. כאשר מוסט הווילון של הטבע והאמת מתגלה, אין כל טעם להשקיע בעבודה שעות נוספות או לערוך בדיקה רפואית נוספת, משום שמרגישים איך השם הוא זה שנותן את הכול, ישירות.

אנו מכירים 'טיפוסים' שמחפשים להתחמק מללכת לעבודה, ופוטרים את עצמם באמירות גבוהות של אמונה מוחלטת בהשם. ולעומתם ישנם אנשים דאגניים, שבתירוץ של 'כלי בדרך הטבע' שוקעים בדאגות ומרבים יותר מדי בבדיקות ובניסיונות נוספים, שנובעים למעשה מחוסר אמונה או מביטחון מוחלש.

שתי הדרכים הללו לא נכונות. הדרך האמיתית היא להיות ערני ולבדוק מהו ה'איתות' שהשם שולח לנו באותה תקופה ובאותו תחום בו אנו מבקשים להתקדם.

כל עוד המצב בעולם רגיל ושגרתי, הטבע עצמו הוא ה'צינור' שדרכו השם מעביר לנו את הפרנסה שלנו. הקדוש ברוך הוא בורא ומחיה את החנויות ואת הספקים, את הבנקים ואת יועצי ההשקעות. לכן, כחלק מהאמונה והביטחון בהשם, אנו צריכים לנהוג **בדיוק** כמו שהוא עצמו 'מאותת'

לנו: לחסוך כסף, להשקיע, לחפש עבודה טובה ולוודא שאנו לא חורגים מהמסגרת. אנו כמובן לא דואגים, כי אנו מאמינים ובטוחים לגמרי בהשם הזן ומפרנס בטובו, אבל כלל לא מזלזלים ב'כלים' בהם הוא רוצה שנשתמש.

אבל לעיתים נדירות אנו עדים להתרחשויות שמנוגדות לכללי הטבע. כמו אותו קוף מלא במטבעות שנחת בביתו של היהודי בערב פסח, קורה שדווקא בצורה לא צפויה זכינו במשרה שהשקענו המון בשבילה, שבדיוק כשההוצאות גואות פתאום מגיעה הכנסה ממקור שלא חשבנו עליו בכלל.

אלו רגעים ומצבים שבהם הקדוש ברוך הוא פוקח את עינינו ונותן לנו לראות ולהרגיש את האמת, לפיה אין לטבע כל משמעות. כאשר אנו מרגישים זאת, מובן שאין טעם להשקיע יותר בדרכי הטבע, משום שכעת הקדוש ברוך הוא החליט לא להתחשב בכללים הללו. בזמנים כאלו, הדבר היחיד שנכון לעשות הוא לסמוך ולבטוח בהשם.

כשם שישנם מצבים ומקרים מיוחדים, יש גם אנשים מיוחדים. ישנם צדיקים גדולים שאכן 'נמצאים שם' כל הזמן בתחושה שלהם. הם מרגישים ורואים רק את האמת לאמיתתה, בכל אירוע ובכל צעד בחיים. כל סיטואציה והתרחשות הם חווים כהתגלות של השם. מובן שמי שנמצא בהכרה הזו באופן תמידי וחווה כך את החיים, לא יכול בכלל לייחס חשיבות לדרכי הטבע ככלים להשגת מטרות כלשהן.

תודעת נס

לאחר שהבנו את שני המצבים ואת שתי תפיסות הביטחון בקדוש ברוך הוא, כעת אנחנו מגלים שקיימת אופציה שלישית:

ההבדל בין שני האופנים בביטחון, קיים גם כאשר מכינים "כלי" בדרך הטבע[ד]:

באופן הראשון, נדרש שאדם יעשה כלי, מכיוון שמצד ההנהגה מלמעלה, כאשר "נמשכים הדברים . . על פי הטבע" - יש לטבע ולדרכי הטבע תפיסת מקום, ולכן צריך האדם לחפש אחר כלי וסיבה שדרכה תימשך לו ברכת השם.

אולם מי שאוחז בדרגה הנעלה יותר בביטחון, שאינו צריך לעשות "שום דבר כי אם לבטוח בהשם", הרי שאצלו דרכי הטבע אינן תופסות מקום כלל, ולכן אינו זקוק לחפש סיבה וכלי.

ועל כן, גם כאשר ישנה סיבה וכלי בטבע לפרנסתו, פרנסתו איננה "קרובה" אליו יותר מאשר אם לא היו כאן כלי וסיבה. שכן הסיבה והכלי אינם תופסים מקום אצלו כדבר בפני עצמם. הוא רואה רק כיצד הוא מקבל הכול ישירות מאת השם. וגם הסיבה והכלי הם עניין שהקדוש ברוך הוא עושה בעבורו[ה], יחד עם הפרנסה.

כאן אנחנו כבר שוברים את כל מוסכמות הטבע המקובלות. אם חשבנו שבמצב ההתנהלות הרגיל בעולם, השם נמצא מאחורי הקלעים - כעת מתברר שניתן לראות את השם **בכל דבר**.

יהודי יכול להיראות כמונו, בשר ודם שעובד וחי בין אנשים, ועדיין לחיות במודעות ניסית. אנחנו נסתכל על חשבון הבנק שלו או על העסק שלו, ונראה בו מסך המסתיר את האמת. אך הוא עצמו יראה בכל דבר את השם. הלקוח שהגיע אליו לעסק הוא שליח של השם, ואת המילים בהן השתמש בפגישה עסקית השם הוא זה ששם בפיו.

כולנו מכירים את הסיפור על רבי חנינא בן דוסא, שבתו הדליקה בטעות נרות שבת עם חומץ, והוא הפטיר: "מי שאמר לשמן וידלק, יאמר לחומץ וידלק", וכך אכן קרה. סביר להניח שרבי חנינא עצמו לא התחיל להדליק נרות באופן קבוע בחומץ, אלא בשמן. האם זה אומר שהביטחון שלו בהשם נפגע או נחלש? ברור שלא! בדיוק להיפך: הוא ראה גם בשמן הדולק נס שהקדוש ברוך הוא עשה. רק שבצורתם הרגילה של הדברים, השם בוחר לעשות את הנס הזה דווקא בשמן ולא בחומץ.

ובחזרה לחיינו: אפשר להיות יהודי שהביטחון שלו נותר 'מאחורי הקלעים', מודעות רחוקה ולא מוחשית לכך שמאחורי הכול עומד הקדוש ברוך הוא שמושך בחוטים. מצד שני, אפשר להיות

ד. בהבא לקמן ראה גם לקו"ש חט"ז ס"ע 174 ואילך. (וראה הערה 51). חי"ח ע' 295 ואילך.

ה. וכידוע פירוש רז"ל בוהוא יכלכלך (סד"ה ולא זכר הנ"ל).

יהודי יכול להיראות כמונו, בשר ודם שעובד וחי בין אנשים, ועדיין לחיות במודעות ניסית. אנחנו נסתכל על חשבון הבנק שלו או על העסק של, ונראה בו מסך המסתיר את האמת

יהודי בעל ביטחון מושלם, שבכלל לא רואה צורך להשתמ'ש בכלים הטבעיים, כי הוא יודע בבירור שהשם הוא זה שנותן הכול בצורה ישירה.

החידוש הוא שיהודי יכול לעבוד לפרנסתו, ללכת לרופא, ואפילו להתייעץ עם יועץ השקעות, אבל יחד עם זאת לא לראות בכך 'כלי' טבעי שדרכו באה הפרנסה אלא מתנות ישירות מהקדוש ברוך הוא. הבריאות, הפרנסה, ניסיון החיים, וגם דברים שנראים כפחות מוצלחים - כל אלה לא נחשבים כהסתרה בעבורו על כוחו של השם, אלא גילוי של השם עצמו, שקבע שהחיים שלו יתנהלו בצורה הזו.

המבחן לזה פשוט. מה קורה במקרה שהכלים הטבעיים לא עובדים, או שמשהו לא מסתדר. מי שרואה בדרכי הטבע מנגנון שעובד בפני עצמו, גם אם מי שקבע ומנהל אותו זה השם, ייכנס לדיכאון, דאגות וחרדות. אבל יהודי שרואה גם בהן מתנה ישירה של הקדוש ברוך הוא, יתייחס באותו שוויון נפש בכל מצב.

כאילו אין אוכל

עכשיו נוכל לחזור לרבי ייסא ולתפילתו הקבועה לפני האוכל. מה הטעם להתפלל ולבקש על משהו שכבר קיבלת? - נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

אצל רב ייסא סבא היה אופן הביטחון כזה שבכל עשייה בפני עצמה הוא ראה כיצד איננה עשייה שלו, כי אם נתינה מהשם'.

ולכן, גם כאשר היה המאכל אצלו בביתו, והיה נדרש רק לקחת אותו ולהכינו, הרגיש שאין זה מאכל שלו שהוא לוקח משלו ומכינו, כי אם הקדוש ברוך הוא נותן לו זאת כעת.

ולכן עליו לשאול ולבקש מאת הקדוש ברוך הוא גם זאת, בדיוק כשם שהוא מבקש בעבור מזונותיו כאשר אין לו אוכל בביתו.

רבי ייסא סבא משמש דוגמה נפלאה לדרגה השלישית. מצד אחד, יש לו ביטחון גמור רק בקדוש ברוך הוא. אך מצד שני, הכול מתנהל אצלו בדרך הטבע.

גם כאשר יש לו אוכל במקרר והוא צריך רק להכניס אותו למיקרו ולאכול, גם כאשר הביצה כבר נמצאת על השיש וצריך רק להפוך אותה לחביתה - הוא לא רואה את המיקרוגל או את הכיריים כ'וילון' שמאחוריו הקדוש ברוך הוא מסתיר את עצמו, אלא הוא רואה בכל פריט ובכל כלי את הקדוש ברוך הוא עצמו, שהוא זה שבורא ומקיים אותם ושולח לו אותם לשימושו כדי להתפרנס ולהתקיים.

אפשר לשער כיצד נראים חייו של יהודי כזה. זה לא רק מנטרל את כל דאגות הפרנסה וההסתדרות בחיים. זה משפיע על **כל תחום** בעבודת השם. נחשוב על יהודי שמצא סכום עתק בדיוק כשנקלע לחובות. הוא כבר לא יישאר אדיש. הוא ייתן סכום גדול לצדקה, יקנה ציצית מהודרת ויעביר את הילדים שלו למוסדות חינוך תורני. יהודי שבוטח בהשם בהכרה שהטבע עצמו הוא נס, מלא באופן רציף בתחושה של אהבה גדולה להשם ורצון לעבוד אותו.

זו הייתה משמעות התפילה של רב ייסא לפני הארוחה היומית:

תפילתו של רבי ייסא סבא נבעה דווקא מכך שמציאותו האישית לגמרי לא תפסה אצלו מקום, עד שחש על כל צעד ושעל כיצד הכול תלוי בקדוש ברוך הוא לבדו.

וכמו שמבאר הזהר שם', שעל הנהגה זו נאמר" "את המייחלים לחסדו" - "דִּמְצַפָּאן

ו. והשייכות לענין המן מובנת עפמשנ"ת בלקו"ש חט"ז שם (ע' 176) בענין "הנני ממטיר לכם לחם מן השמיים", ושגם המן הי' קשור עם איזו טירחא מצד האדם. עיי"ש.

וּמְחַכָּאן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא לְמִבָּעֵי מְזוֹנַיְהוּ מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא" [- שמצפים ומחכים מדי יום ויום לבקש את מזונם מהקדוש ברוך הוא].

כלומר, תוכן תפילה זו הוא אך ורק לבטא את היותם "המייחלים לחסדו", את הרגשתם שהכול הוא רק בחסדו של הקדוש ברוך הוא.

אצל יהודי 'רגיל', שאצלו העולם הזה הוא 'וילון' שהקדוש ברוך הוא מתחבא מאחוריו, התפילה היא הגשת בקשה. אני חי בבועת הטבע, ומטבע הדברים חסרים לי אי אלו דברים, וכיוון שאני מאמין שהשם יכול לסדר לי את הדברים אני פונה אליו ומבקש שיעזור לי במה שאני צריך.

לעומת זאת, אצל רבי ייסא, שחווה את המציאות כולה כניסים מתמשכים, התפילה היא לא בקשות אלא הבעת אמונה. הוא הרי מרגיש שבאמת "אין עוד מלבדו", שכל דבר שיש לו נשלח אליו ישירות מאת השם. לכן הוא לא מרגיש שום חוסר או צורך, שעליו הוא צריך עזרה מלמעלה. יהודי כזה מתפלל **לא** כדי להשיג משהו, שהקדוש ברוך הוא ייענה לתפילתו וימלא את מבוקשו, אלא **רק** כדי להביע את האמונה שלו בהשם, להביע את עצם האמונה שלו בכך שהאמת היא שהכול נס.

"זושא רעב"

מנהג היה לו לרב הקדוש רבי זושא מאניפולי, שבכל בוקר, לאחר תפילת שחרית, היה פונה להשם ואומר: "ריבונו של עולם, זושא רעב!".

מילים אלו היו למעשה סימן בלתי מוסכם לאדם שנהג לספק לרבי זושא את ארוחתו, שהגיע הזמן להגיש את הארוחה. כשהארוחה הייתה מוגשת, היה רבי זושא מרים את עיניו לשמיים ואומר לקדוש ברוך הוא תודה על שסיפק לו את מזונותיו.

ז. ח"ב שם ע"ב. וראה אוה"ת פרשתנו ע' תרמד (נעתק בלקו"ש חט"ז שם ע' 177 הערה 35).

ח. תהלים קמז, יא.

ט. להעיר מתורת הה"מ (או"ת ר"פ ויגש. ועוד. וראה תקו"ז ת"ו (כב, א)) באין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש ש"יהי' כוונתו שלא יחסר הדבר לעילא ח"ו". כן להעיר ממשנ"ת (הגש"פ עם ביאורים תשמ"ו-ז) ע' תרלג ואילך) אופן האכילה לש"ש, שהאכילה נעשה טפל לגבי אמירת הברכה, שהנאתו מעוה"ז היא רק כדי שיוכל לברך. עיי"ש.

פעם אחת, חשב לעצמו אותו אדם כי אין זה הוגן שרבי זושא מייחס את פרנסתו לשמיים, והחליט לערוך בדיקה. למוחרת חרג מהרגלו ולא הכין ארוחה עבור רבי זושא, והמתין לראות מה יתרחש. כיצד יגיב רבי זושא כאשר הקדוש ברוך הוא לא ימלא מיד את בקשתו...

בבוקרו של אותו יום יצא רבי זושא לתפילה, ונתקל בדרכו באורח שהתאכסן באחת האכסניות שבאניפולי. האורח מיהר לדרכו, פגע מבלי משים ברבי זושא, והפיל אותו לתוך שלולית של בוץ. האורח, שלא ידע איך נראה הצדיק רבי זושא, חשב שמדובר באיש עני ותימהוני, ופרץ בצחוק למראהו של האיש המלוכלך בבוץ, והמשיך לדרכו.

כשהגיע לאכסניה, ותיאר בבדיחות הדעת את האירוע המשעשע שאירע לו, נחרד בעל האכסניה וצעק: "מה עשית?! הלוא זה רבינו הצדיק והקדוש אשר בצילו אנו חיים!".

נבהל האורח ושאל: "כיצד אפייס את הרבי על הביזיון שביזיתי אותו?".

השיב לו בעל האכסניה: "בטוח אני כי מיד כשתבקש את סליחתו של הרבי, ימחל לך בלב שלם. אבל כדאי שלא תבוא אליו בידיים ריקות. קח בידך עוגה ומשקה חם, וגש אליו לאחר התפילה לבקש את סליחתו".

עשה האורח כדברי בעל האכסניה, וכשהגיע לפתח ביתו של רבי זושא, בדיוק סיים הרבי את תפילתו ופנה אל הקדוש ברוך הוא כדרכו: "ריבונו של עולם, זושא רעב"...

האדם שהיה רגיל להגיש לרבי זושא את האוכל, עמד בצד והמתין לראות מה יעשה רבי זושא כשיראה שהאוכל איננו מגיע... מה גדולה הייתה הפתעתו כאשר הדלת נפתחה, ודרכה נכנס אדם שמעולם לא ראה, אוחז בידו עוגה ומשקה חם ומגיש אותם לרבי זושא...

שבת חסידית

מי לא היה רוצה לחיות בדרגת אמונה וביטחון כזו, כמו רבי ייסא או רבי זושא? אך האם זה אפשרי בכלל עבור אנשים כמונו?

אפשר לבדוק את זה במבחן סיטואציות פשוט מהחיים: יום שישי בצוהרים, הפסקת חשמל בבית. אין תנור, אין פלטה ולא מחם. רוב האוכל לא מוכן. אם לא די בכך, אורחים אמורים לבוא לסעודת השבת, האם המצב הזה מלחיץ? עכשיו עברה שעה, חשמלאי סידר את התקלה, והחשמל חזר לזרום כסדרו. האם אנו פולטים אנחת רווחה? נקפוץ עוד קדימה לחזרה הביתה מתפילת קבלת שבת. מאכלי השבת מוכנים ומפיצים ריח נפלא. האם זה משרה בנו רוגע וביטחון?

אם עניתם 'כן' על אחת השאלות, כנראה שאתם ממש 'לא בכיוון' של ביטחון מוחלט. צדיקים גמורים יצלחו את המבחן הזה בקלות, כי מבחינתם "אין עוד מלבדו" זה לא סטיקר או משפט מהספרים, אלא עובדת חיים ממשית. לכן, עבורם החשמל, התנור ואפילו האוכל המוכן הם חסרי משמעות. אך לשם מה **אנחנו** לומדים על כך, אם אנחנו מגיעים בקושי לאמונה בדרגה הראשונה?

כאן מגיעה הבשורה עבורנו:

אף שהנהגה זו של רב ייסא סבא אינה דבר השווה לכל נפש, בכל זאת "אפס קצהו ושמץ מנהו"[י] שייך לכל אחד[יא], ולכל הפחות בזמנים מסוימים.

ויש לומר, שזהו ההבדל בין ימות החול לבין יום השבת:

במשך ששת ימי החול, כאשר יהודי נוהג כפי המבואר בשולחן ערוך[יב] - "ילך לעסקיו . . וייעשׂ וייתן באמונה" - עסוק בענייני פרנסה, הרי שהביטחון אצלו הוא באופן שהוא מחפש סיבה וכלי. שכן אי אפשר לדרוש ממנו שבאותה שעה יתרומם לגמרי מדרכי הטבע ויאחז באופן הנעלה בביטחון.

ואילו ביום השבת, שאינו יום המעשה[יג], כאשר יהודי מרומם מעשיית מלאכה - נדרש שיהיה אצלו אותו אופן נעלה בביטחון, או לפחות בדומה לכך.

כן - גם אנחנו יכולים. כל אחד מאיתנו יכול לפחות 'לטעום' מאותה תחושת ביטחון, לחוש לפחות קצת את אותה שלווה. זה קורה פעם בשבוע, בשבת קודש - לו רק נקדיש את השבת לעבודת השם, לו רק נחווה אותה בצורה 'חסידית'.

כאשר אנו מתעסקים בפרנסה - רצים לאוטובוס כדי לא לאחר לעבודה, בודקים מה המצב בחשבון העובר-ושב או מחפשים מוצר במחיר מציאה - קשה עד בלתי אפשרי תוך כדי כך להרים את הראש, להרכיב את משקפי "אין עוד מלבדו" ולחוש שהכול חסר ערך. כנראה שלא זו השליחות אותה ייעד השם לנשמות שלנו.

צריך תמיד לדעת ולזכור שזו האמת, אך יחד עם זאת ההתנהלות שלנו צריכה להיות דווקא בעשיית כלים ראויים בדרך הטבע לקבלת השפע והברכה, מתוך אמונה וביטחון שהשם נמצא מאחורי הקלעים. אבל לחיות את הטבע כנס? זו דרגה גבוהה שאינה נדרשת מאיתנו.

אך כאשר מגיע יום השבת, וממילא אנו כיהודים מצווים לסגור את העסק ולשבות ממלאכה, כשהבנק אינו פעיל והמכשירים שמחברים בינינו ובין העולם שבחוץ מנותקים - היא יממת המבחן השבועית שלנו.

מנוחת שבת אמיתית היא **לא** לקום מאוחר יותר ולפתוח את היום בקפה ועוגה, וגם **לא** להסתפק רק בשיעור הלכה אחר הצוהריים, בראש צלול אחרי שינה ערבה. ככה לא נראה יהודי של 'פרשת המן'. פרשת המן מלמדת אותנו כי בשבת עלינו לנוח באמת, להתנתק ליממה אחת מהמבט הטבעי על העולם, ולנסות לחיות מתוך הכרה בכך שהדבר החשוב ובעל הערך היחיד הוא עבודת השם.

איך נעשה את זה? נקום בבוקר בשעה מוקדמת לטבול במקווה, נלמד מאמר חסידות בחיות וברצינות, נאריך קצת יותר בתפילה, בהתבוננות הדעת ובפתיחת הלב. וכמובן, אחרי התפילה נשב בהתוועדות חסידית, נאמר לחיים, נשיר ניגון חסידי ונאזין לדברי החסידות, ובארוחת השבת נאמר דבר תורה ונשתף את כל בני המשפחה בסיפורים חסידיים. זוהי "שבת לחיי העולמים", זוהי שבת של ביטחון בקדוש ברוך הוא!

י. ל' אדה"ז – תניא רפמ"ד (לגבי משה. – וראה זוהר (ח"א בהקדמה ז, ב ובמק"מ שם. ש' הגלגולים הקדמה לו) שייכות רהמ"ס למשה).

יא. ראה סוטה מח, סע"ב. יומא עו, א. מכילתא ותנחומא פרשתנו עה"פ דבר יום ביומו. זהר שם (סב, א. סג, רע"א). אוה"ת שם.

יב. או"ח ר"ס קנו.

יג. יחזקאל מו, א.

מדובר ב'אבא שלנו'!

העיסוק של הרבי הריי"צ בצרכים הפשוטים שהגיעו לפתחו, הנסיעה של הרבי לאוהל שהביאה את מר לנדאו להניח תפילין והמסר עבורנו ממשל הישוב'ניק – התוועדות לי' שבט

הישוב'ניק והמכתב

החסיד ר' מיכאל בעלינר, שהיה משגיח בישיבת 'תומכי תמימים' בימי היותה בעיירה ליובאוויטש, היה שגור על לשונו משל זה:

פעם היו 'ישוב'ניקים' - יהודים שלצורך פרנסתם התגוררו בישובים עם מעט יהודים, או אפילו לבדם. במשך הזמן, עקב הניתוק מסביבה יהודית, היו ביניהם כאלו שאומנם הקפידו על קיום המצוות כראוי, אך היו חסרי ידע ולא ידעו קרוא וכתוב.

פעם קיבל אחד הישוב'ניקים מכתב ממקום רחוק. כיוון שלא ידע לקרוא, הביא הישוב'ניק את המכתב ל'מלמד' אותו שכרו ללמוד עם ילדי הישוב'ניקים שבאזור. המלמד הקריא את המכתב, בו הגיעה ידיעה שאביו של הישוב'ניק נפטר, לא עלינו, והישוב'ניק נפל מתעלף.

מסיים היה ר' מיכאל ואומר: מדוע התעלף הישוב'ניק ולא המלמד? הלא המלמד הוא זה שקרא את המכתב והבין היטב את תוכנו ואילו הישוב'ניק רק שמע זאת ממנו? אלא - כי **זהו אבא שלו**!

"אבי ואמי עזבוני"

הלימוד בתורת החסידות מעניק לנו שפע הדרכות לחיים, אנו שומעים סיפורים רבים מלאי תובנות חשובות. אבל איפה אנחנו בסיפור? למה הדברים לא בהכרח מעוררים בנו את הרגש הנכון ומשפיעים בנו עמוקות ומניעים אותנו גם לעשות בהתאם?

המשל האמור של ר' מיכאל ממקד אותנו היכן טמונה הבעיה. כדי שדברי ההתעוררות יגרמו לנו להדר יותר בקיום המצוות, וכדי שהקריאה לפעול בהפצת היהדות והמעיינות תניע אותנו אכן לפעולה - עלינו לצאת מנקודת הנחה בסיסית: הדברים מכוונים **אליי**.

נוח יותר להיות כמו ה'מלמד', שקורא ואף מבין את הנאמר במכתב אך מתוך הרגשה שמדובר ב'אבא של מישהו אחר'. כאשר באים מתוך גישה כזו, מבינים היטב את תוכן הדברים ואפילו מתפעלים מהם, אך עלולים להסתפק בכך שחוזרים עליהם בפני אחרים, שהם יבצעו את הדברים... חסרה כאן ההרגשה ש'זה אבא שלי'.

הגישה הנכונה היא - ללמוד ולהאזין לדברים מתוך ידיעה שהם מכוונים אלינו. כאשר מדובר על עיסוק בתורה ומצוות, מדובר על 'אבא שלנו' - אבינו שבשמיים, שהוא האבא האישי של כל אחד מאיתנו. בהנהגתנו הטובה אנו מחזקים את הקשר אליו, אך מאידך, התנהגות רוחנית לא רצויה עלולה לגרום למצב של "אבי ואימי עזבוני", חלילה. בדומה למצב המצער שגרם לישוב'ניק להתעלפות.

לא להעביר אחריות

הרבי מספר כי אצל בעל ההילולא - הרבי הריי"צ, היתה ניכרת ההקפדה לא 'להעביר אחריות' לאחרים. היינו מצפים שהרבי יעסוק בעניינים נשגבים, בלימוד קבלה וחסידות עם

אחרים, ואילו את הדברים הפשוטים יעביר לאחרים לבצע. אך לא. גם אם היה צורך בלימוד 'אלף-בית' עם הזולת, או בסיוע ליהודי בהדרכה כיצד להניח תפילין או לשמור כשרות, הרבי היה עושה זאת בעצמו.

מהנהגתו של הרבי אנו למדים, שגם ביחס לענייניו של יהודי אחר, עלינו לחוש שזה מכוון אליי - 'זה אבא שלי'.

מה שקורה סביבנו ב'ארבע אמות' שלנו, מכוון אלינו. אם נתקלתי באדם הזקוק לעידוד, לסיוע גשמי או רוחני, סימן הדבר שזהו "בירור" ותיקון המכוון אליי.

כפי שאומר הבעל שם טוב, כל דבר שיהודי רואה או שומע מהווה הוראה עבורו בעבודת השם. לכן, אם משמיים סובבו שאני אפגוש את הצורך של הזולת - זוהי הוראה והכוונה שזה 'שייך' לי. זהו דבר הנוגע לקשר שלי עם אבא שבשמיים, ועליי להיות טרוד בכך עד שהדבר יתבצע.

מהיכן נשאב כוחות לביצוע המשימה?

המאמר "באתי לגני", המאמר האחרון של הרבי הריי"צ, מבאר ומזקק מהי ליבת עבודת השם שלנו - 'להמשיך את עיקר השכינה כאן בעולם':

באמצעות לימוד התורה, קיום המצוות וניהול חיי היום-יום שלנו באופן של "כל מעשיך לשם שמיים", אנו פועלים לשנות את העולם ולהפוך אותו למקום מתאים עבור "דירה" להשם - הגילוי האלוקי של הגאולה העתידה.

מצד אחד, מעמיס עלינו הרבי משימה כבדת משקל. כל פעולה שלנו בעבודת השם האישית או עם הזולת, היא משמעותית עבור העולם כולו, ועלינו לבצעה מתוך התמסרות, בלי להתחשב בכל הפרעה הוא מגבלה שהיא.

אך מצד שני, יש כאן גם בשורה גדולה: הרבי מביא מדברי המדרש שה'אחראי' על המשימה הזו 'להמשיך את עיקר השכינה בעולם' הוא משה רבינו. כאשר בנוסף, על פי המבואר בזוהר, יש לכל אחד ואחד מאיתנו 'התפשטות' של בחינת משה הקיימת בתוכו.

כאשר אנו ניגשים לביצוע המשימה עלינו לזכור כי יש לנו הכוחות המתאימים לכך. בחינת משה קיימת בקרבנו בכל מצב שהוא, ומעניקה לנו את הכוח לפעול את 'המשכת השכינה' ולהביא גאולה לעולם.

הכוח של הרבי

מספר הרב שלום בער ליפסקר, שליח הרבי בבל הרבור, פלורידה:

אחד מהתומכים הגדולים שלנו היה יהודי בשם מרדכי (מל) לנדאו. מספר פעמים דיברתי עימו אודות הנחת תפילין, אך תגובתו הקבועה היתה שאינו מאמין בכך וסירב בתוקף להניח.

באחד הימים קיבלתי טלפון ממזכירו של הרבי הרב חדקוב: "האם מר לנדאו מניח תפילין?" השבתי בשלילה. באותו רגע שמעתי את קולו הקדוש של הרבי, שהיה על הקו: "זאָל זעהן לייגן מיט עם תפילין היינט" [לדאוג להניח אתו תפילין היום].

קפצתי מהכסא. עמדתי ורעדתי ממש. קולו של הרבי... אמרתי שניסיתי כבר פעמים רבות להשפיע עליו, אך הוא אינו מוכן לכך בשום אופן, והרבי הגיב: "פראַווען נאָך אַמאָל, מ'פֿאָרט אויפן אהל" [לנסות עוד הפעם, נוסעים לאהל]. והרב חדקוב חזר על דברי הרבי והסביר: "אמור לו שהרבי נוסע לאהל, זו שעת הכושר להניח תפילין".

הרבי הוסיף מספר הוראות בהקשר לתפילין שייקח עימו, וביקש להודיע לו לאחר ביצוע העניין.

זה היה נשגב מבינתי. אדם שעד כה לא הניח תפילין כי זה לא היה נראה לו הגיוני, יניח בגלל שאומַר לו שהרבי נוסע לאהל ולכן זאת שעת הכושר? אך הזדרזתי לביתו של מל והצעתי לו.

"כבר אמרתי לך, אני לא בעניין", השיב מל, אך לא הרפיתי: "זה יום מאוד טוב להניח תפילין, הרבי נוסע לאהל, לציון של חותנו". ולמרבה הפתעתי, הוא הסכים!

מסיים הרב ליפסקר: אם הרבי אמר לנו לעשות משהו, סימן הוא שיש בידינו הכוח לעשותו! זה לא הכוח שלנו. לא ההסברים שלנו על מעלת הנחת התפילין הם שישכנעו יהודי להניח תפילין, אלא ה'נתינת כח' שהרבי מעניק לנו לשם כך.

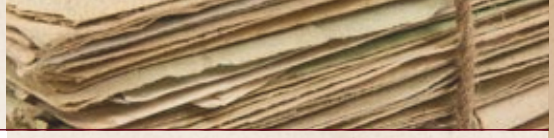

(אגרות קודש, חלק ג, אגרת תשלז)

הרבי ממלא את החסר

'מרגיש שחסר לך משהו? תתבונן בזכויות העצומות להן זכית!'

לפנינו מכתב של הרבי מהשנה הראשונה לאחר הסתלקות הרבי הריי"צ, בו משיב הרבי לתלונה של חסיד שחש חוסר סיפוק בעבודתו הרוחנית: 'להיות חסיד של הרבי ולמלא את הוראותיו זוהי זכות!'

בmענה על מכתבו אלי, המתאר ומפרט את מצבו בעבודת השם, ומעתיק במכתב מה שכתב לו בעבר כבוד קדושת מורי-וחמי אדמו"ר [הרבי הריי"צ] הריני-כפרת-משכבו, שיסדר לו שיעורים ללימוד תורה ברבים בביתו, וישתדל להרבות חברים אשר ייקחו חבל [חלק] בהלימודים,

גם כותב לי מפעולותיו הטובות - שהתעסק בקיבוץ ילדים והפעלת 'מסיבות שבת' [פעילות יהודית לילדים ביום השבת], ולפעמים גם באמצע השבוע. וגם עתה יש אצלו קביעת שיעורים בלימודים,

אבל מתאונן על כך שאין לו שום סיפוק מזה, והוא מרגיש שחסר לו משהו, ושואל דעתי בזה.

הנה המענה לכך לפי דעתי: מה שחסר לו הוא עניין ה'קבלת עול' [מודעות ונכונות לניהול שגרת החיים בהתאם לעול מלכות השם שעלינו], אשר זהו היסוד והשורש שעליו עומדת כל העבודה בעבודת השם,

וכדי להשיג ולרכוש 'קבלת עול' - אינו נזקק לזה [אין נצרכת עבור זה] התבוננות שכלית מיוחדת ועמוקה. די ומספיק רק שיתאר לעצמו במחשבתו את היחס המיוחד של השם אליו, ואת אופן השגחתו התמידית עליו - אשר מלך מלכי המלכים הקב"ה ברא את עולמו באופן כללי, ואחר כך "ויפח באפיו נשמת חיים" שזהו נשמתו המחיה את גופו שלו, והוא [השם] עומד עליו "וצופה ומביט, ובוחן כליותיו וליבו [את המתרחש בנפשו פנימה], וכל מעשיו ודיבוריו וכל צעדיו יספור" (לשון התניא פרק מ"ב), שמחשבה אודות תוכן זה מביאה את האדם ל'קבלת עול'.

בנוסף לכך:

כדי להקל עליו את ביצוע עבודה זו [לרכוש 'קבלת עול' בנפשו] - הנה זיכהו השם יתברך אשר הוא חסיד, דהיינו [כלומר] שנשמתו היא חלק ופרט מנשמת הצדיק הכללית, ולכן, אם חסר איזה דבר בהנשמה הפרטית שלו, הנה על ידי התקשרות הראויה לצדיק נמשך עבורו כל החסר לו מהנשמה הכללית,

והרי אמר הרבי [הריי"צ] בפירוש, אשר כשלקח על עצמו את הנשיאות [כאשר התמנה להיות 'רבי'], ביקש והתנה "שיהיה זה בחסד ורחמים", ומאז, משנת תר"פ [אז קיבל את הנשיאות] ועד עתה, הנה עומד הוא ומשמש [ממשיך הוא להנהיג] וממשיך [מעניק] לכל תלמידיו, חסידיו ומקושריו כוח וחיות בעבודת השם, הכוללת בתוכה הן את העניינים שבין אדם למקום והן את העניינים שבין אדם לחברו;

נוסף על כל זה, הנה בחר בו הרבי בעצמו והטיל עליו שליחות מיוחדת [לקיים שיעורי תורה לרבים בביתו] וידוע גם על פי תורת ה'נגלה' אשר "שלוחו של אדם כמותו", במילא מובן, אשר בנותנו לו שליחות זו נתן לו הרבי גם מהכוחות שלו,

ואחר כל זה, אשר כל הנ"ל יש אצלו, הנה עוד מתאונן הוא אשר אין לו בזה סיפוק ואינו מרגיש חיות, ורק מרגיש שחסר לו מה שהוא.

אם לקולי הוא נשמע [מציית], יעזוב את ההתאוננות היתרה בהרגשת עצמו [עודף המחשבות המתמקדות במצבו האישי] מה חסר לו ומה יש לו, ותמורת זאת יתבונן ב'חלק היפה' אשר ניתן לו - שהוא מתלמידי ומקושרי נשיאנו הוא כבוד קדושת מורי-וחמי אדמו"ר [הרבי הריי"צ] הריני-כפרת-משכבו,

וישמח בשמחה גדולה בחלקו זה, וימשיך ויבטא את השמחה גם בפעולות ממשיות ממש למלא את רצון משלחו [הרבי], אשר הכוחות על זה [הכוחות

המשך בעמוד 19

הביאור מופיע בנופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים,
מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על־פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת', מאת השליח הרב **אברהם שמואל בוקיעט** ע"ה מוקדש לעילוי נשמתו

ט שבט

תש"י

הגיע מבית הדפוס המאמר "באתי לגני", הראשון בסדרת מאמרי חסידות. זאת, על פי הוראה שמסר אדמו"ר הריי"צ לרבי מספר ימים קודם לכן, להוציא לאור קונטרס מאמרים לרגל יום השנה של הרבנית רבקה.

זה היה ביום שישי בשבוע, וכשהרבי הביא את המאמר לאדמו"ר הריי"צ, הסידור שלו היה פתוח בתחילת "פתח אליהו" שאומרים לפני מנחה של ערב שבת. הרבי הניח את הקונטרס על השולחן, ואדמו"ר הריי"צ ניענע בראשו במחווה של אישור ושביעת רצון.

י שבט

תרע"ד

נפטרה הרבנית רבקה, אשת אדמו"ר מהר"ש, בגיל שמונים ואחת. לפני פטירתה קראה קריאת שמע והתפללה תפילת שמונה עשרה. נטמנה צמוד ל"אוהל" של אדמו"ר הצמח צדק ואדמו"ר מהר"ש בליובאוויטש.

בנה אדמו"ר הרש"ב שהה באותו זמן בצרפת, ובנו הרבי הריי"צ טיפל בסידורי הלוויה והקבורה.

עד סיום אמירת הקדיש כעבור אחד עשר חודשים מפטירתה של הרבנית, למד אדמו"ר הרש"ב את כל ששת סדרי המשנה, ועד תום שנת האבלות סיים גם את כל הש"ס.

במהלך השנים הוקמו לזכרה של הרבנית רבקה מוסדות חינוך חב"ד לבנות ברחבי העולם הנושאים את השם "בית רבקה", הראשון שבהם נוסד בשכונת בורו פארק בניו יורק.

תרפ"ג

הרבי שומע בפעם הראשונה מאמר חסידות מפי אדמו"ר הריי"צ, בשבת פרשת בוא. המאמר היה על הפסוק "ויהי בעצם היום הזה", שעליו אמר אדמו"ר הריי"צ שכאשר לומדים ומפנימים אותו אפשר להשיג שליטה על הנפש הבהמית.

תש"י

"יום הגדול והקדוש", כלשון הרבי. הסתלקות אדמו"ר הריי"צ, בגיל שבעים, בשבת בבוקר.

ביום ראשון בשעה שתים עשרה וחצי אחר הצוהריים החלה הלוויה, בהשתתפות קהל אלפים, שחלקם הגיעו בטיסות מכל רחבי ארצות הברית, עד לבית העלמין בקווינס, ניו יורק.

ביום זה התחילה נשיאותו של הרבי. וכך כתוב ב"היום יום": "עטרת הנשיאות הוטלה עליו מיד לאחר הסתלקות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ. מנחם את החסידים ומחזקם ללכת בדרך שהורה להם כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ".

תשי"א

הרבי מקבל את הנשיאות באופן רשמי. בהתוועדות במוצאי י' שבט, מעט אחרי השעה עשר וחצי בלילה, הרבי אומר את מאמר החסידות הראשון, "באתי לגני".

במאמר מסביר הרבי את מהותו ותפקידו של דורנו, ומבאר את המאמר "באתי לגני" של אדמו"ר הריי"צ, שיצא לאור לקראת י' שבט בשנה הקודמת. מאז, ביאר הרבי מדי שנה בי' שבט פרק אחד מתוך עשרים הפרקים בהמשך המאמרים "באתי לגני" של אדמו"ר הריי"צ, ולאחר עשרים שנה התחיל שוב מחדש. המאמרים קובצו ב"ספר המאמרים באתי לגני".

תשי"ב

הרבי מייסד את הארגון "איגוד תלמידי הישיבות" (את"ה). מטרתו של הארגון לממש את דרישת רבותינו נשיאינו מאת התלמידים 'התמימים' להשפיע על הסביבה - בין תלמידי הישיבה עצמם, להשפיע אחד על השני בסיוע ללימוד ובתיקון המידות והמעשים, וגם לקרב יהודים אחרים ולחזק אותם ביראת שמיים ובקיום המצוות.

תש"ל

"י' שבט הגדול", כך מכנים אותו החסידים. י' שבט חל באותה שנה בשבת, ובערב שבת לאחר

חצות היום נערכה התוועדות מיוחדת, לרגל סיום כתיבת ספר התורה לקבלת פני משיח צדקנו, בהשתתפות הרבי. התרגשות עצומה שררה אז בקרב החסידים. בפעם הראשונה מועברים דבריו של הרבי בהתוועדות בשידור חי לכל רחבי העולם.

תשמ"ג

הרבי מבקש להנהיג בכל בתי הספר, מדי יום בפתיחת הלימודים, "רגע של שתיקה", שיוקדש להתבוננות בנוכחותו של הקדוש ברוך הוא והשגחתו. הרבי הציע שהילדים יחתמו על עצומה שתופנה למנהיגי האומה האמריקנית ותדגיש את נחיצות הדבר.

תש"נ

הרבי חילק ספר תניא במהדורה מוגדלת, בצירוף שטר של דולר לתת לצדקה. על שער התניא מופיע הכיתוב: "יו"ד שבט תש"נ - ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א".

תנש"א

הרבי חילק, גם לנשים ולילדים, את הקונטרס "מאמר ברוך שעשה ניסים תרס"ד" של אדמו"ר הרש"ב, בצירוף שני דולרים לתת לצדקה.

תשנ"ב

הרבי חילק לציבור, כולל לנשים וילדים, כשבעת אלפים עותקים של "קונטרס מאמרים - תרפ"ב", שהכיל כמה מאמרי חסידות שאדמו"ר הריי"צ אמר שבעים שנה קודם לכן ומעולם לא ראו אור, בצירוף שני דולרים לתת לצדקה. המאמרים הגיעו זמן מה לפני כן למערכת ההוצאה לאור של קה"ת, והרבי הורה להדפיס אותם בקונטרס מיוחד.

יא שבט

תש"ב

נקנתה חלקת חב"ד בבית העלמין מונטיפיורי בקווינס, ניו יורק. הרבנית שטערנא שרה, אשת אדמו"ר הרש"ב, שנפטרה כעבור שלושה ימים, הייתה הראשונה שנקברה בחלקה זו.

תשל"ו

הרבי שולח את הקבוצה הראשונה של השלוחים לארץ הקודש, בהם אברכים צעירים נשואים וגם בחורים, לירושלים ולצפת.

לפני צאתם העניק הרבי לכל אחד מהם את כרך יא של "לקוטי שיחות" שיצא אז לאור, כשהעותקים הובאו בדחיפות מבית הדפוס עוד לפני שהספיקו לכרוך אותם. ולכל אחת מנשות השלוחים העניק הרבי סידור תהילת השם.

יג שבט

תש"ב

נפטרה הרבנית שטערנא שרה, אשת אדמו"ר הרש"ב, בשבת בבוקר, בהיותה בת שמונים ושלוש. לפני התפילה אמרה הרבנית: "היום שבת שירה, והתפילה צריכה להיות אחרת". באמצע התפילה, כשהגיעה ל"נשמת כל חי", השיבה את נשמתה אל האלוקים, כשסידור התפילה בידיה.

בנה, אדמו"ר הריי"צ, שהה באותה עת בשיקגו, והלוויה התעכבה עד ששב לניו יורק, ביום שני ט"ו בשבט.

הרבנית נטמנה בסמוך ל"אוהל" הקדוש, בחלקת חב"ד בבית העלמין מונטיפיורי.

אדמו"ר הריי"צ ייסד את רשת בתי הספר "בית שרה" על שמה.

יד שבט

תקס"ח

חתונת הרבנית ברכה, בתו של אדמו"ר האמצעי, עם הרב החסיד ר' יונה מז'יטומיר. אדמו"ר הזקן, סבה של הכלה, נכח בחתונה ואמר מאמרי חסידות.

טו שבט

תקמ"ח

נולד הגאון החסיד ר' נחמיה גינצבורג מדוברובנה, ה"דברי נחמיה". אביו, הרב הגאון ר' אברהם בירך, היה חתנו של הרב הקדוש רבי חיים אברהם, בנו של אדמו"ר הזקן.

ה"דברי נחמיה" היה תלמיד מובהק של אדמו"ר הזקן, וחברו - ומאוחר יותר חסידו - של אדמו"ר הצמח צדק, שאמר עליו כי "בכוחו לפעול חדשות (התחדשות) בתורה".

בשנת תרי"ב, ביום שבו מלאו לו שישים וארבע שנים, נפטר. במשך כל הלילה למד וענה לשאלות הלכתיות, בבוקר שמע בחדרו "ברכו" ו"קדושה" מהמניין הסמוך, ואחרי התפילה נפטר בפתאומיות.

תר"כ

אדמו"ר הצמח צדק התחיל בכתיבת ספר תורה בחדרו, לקראת לידתו של נכדו אדמו"ר הרש"ב, בעקבות חלום שחלמה הרבנית רבקה, כלתו של אדמו"ר הצמח צדק ואימו של אדמו"ר הרש"ב.

ת"ש

הרב הגאון החסיד רבי לוי יצחק שניאורסון, אביו של הרבי, יצא מבית הסוהר ונשלח לגלות בעיר צ'יאלי בקזחסטן במסע שנמשך חמישה ימים. השלטונות ביקשו להתנכל לו, ולכן שלחו אותו לעיירה הנידחת, שהייתה ממוקמת בלב מדבר ענק עם ביצות. מזג האוויר שם היה קשה מאד, ומחלות מסוכנות התפשטו באזור. רבי לוי יצחק שהה שם למעלה מארבע שנים, עד מספר חודשים לפני פטירתו.

תשל"א

הרבי יוצא בקריאה "לכבוש את העולם על ידי לימוד התורה".

תשמ"ח

ההתוועדות האחרונה של הרבי בימות החול. מאז התוועד הרבי רק בשבתות ובחגים, אך אמר שיחות רבות בימי החול בעמידה ליד ה'סטנדר'.

יום שישי

ט שבט

בשבת קודש יחול יום ההילולא של אדמו"ר הריי"צ. חלק ממנהגי יום ההילולא[1] לא ניתן לקיים בשבת, ויש לעשות אותם היום[2] ולשתף במנהגים גם את הנשים והילדים[3]:

- כל אחד תורם (פעמיים במהלך היום) לענייני ששייכים לרבי, עבורו ועבור כל אחד מבני המשפחה.
- כל אחד כותב וקורא פ"נ ("פדיון נפש") - מכתב אישי בו מבקש החסיד מהרבי שיעורר רחמים על נפשו
- מקפידים לכתוב את הפ"נ רק אחרי טבילה במקווה[4].
- נוהגים לכתוב את הפ"נ על נייר חלק, נטול כיתוב או שורות וכדומה.
- לפני הכתיבה נוטלים ידיים, וכותבים כשחגורים באבנט.
- כותבים: "פ"נ, כ"ק אדמו"ר, אנא לעורר רחמים רבים עבור נר"נ ח"י של: [השמות המלאים - שם פרטי ושם האם] (ואם כותבים עבור אחרים, כותבים "לעורר רחמים רבים עבור" ואז כותבים את השמות[5])", ולאחר מכן מפרטים את הבקשות ברוחניות ובגשמיות.
- קוראים את הפ"נ, ובשעת הקריאה יצייר לעצמו את פניו של הרבי כאילו עומד לפניו.
- את הפ"נ מניחים בתוך אחד מספרי הרבי, ושולחים אל האוהל (בפקס: 7187234444, או בדואר אלקטרוני: ohel@ohelchabad.org).
- לפני כניסת השבת מדליקים בכל בית נר שידלוק עד צאת הכוכבים למוחרת, ועדיף שיהיה נר משעווה.
- יש להדליק חמישה נרות בבית הכנסת, שידלקו בעת התפילות בשבת[6].

שבת קודש פרשת בשלח

י שבט

מנהגי יום ההילולא שיש לקיים החל מליל שבת ועד צאת השבת:

- ללמוד פרקי משניות שמתחילים באותיות שמו של אדמו"ר הריי"צ. כדי להקל על הציבור, מוצעים כאן פרקים קלים

1. אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ.
2. אג"ק כרך יד עמ' שכד (נדפס גם ב'שערי הלכה ומנהג' יו"ד ר"ס קמח).
3. ספר-המנהגים עמ' 85, עיי"ש בהערה.
4. אפילו את טיוטת הפ"נ. ראה 'אספקלריה' נספח ל'כפר חב"ד' גיליון 1243 עמ' 20.
5. בשם המזכיר הרה"ח ר' י"ל ע"ה גרונר.
6. ספר-המנהגים עמ' 79.

המקורות מופיעים בפירוט יותר בספר

יחסית לפי הסדר: פרק ח במסכת יומא (י), פרק ב במסכת דמאי (ו), פרק ב במסכת תענית (ס), פרק ב במסכת חלה (פ), פרק א במסכת ביכורים / לחזור על הפרק הראשון (י), פרק ט במסכת פרה (צ), פרק כב במסכת שבת (ח), ופרק ח במסכת נדרים (ק).

- נהוג ללמוד פרק אחד מעשרים הפרקים מהמשך המאמרים "באתי לגני" תש"י, לפי הסדר שנה אחר שנה, ואת המאמרים שאמר הרבי על פרק זה. בשנה זו, לומדים את פרק ט"ו מההמשך ואת מאמרי "באתי לגני" תשכ"ה ותשמ"ה המבארים אותו.
- לקבוע שעה להסביר לבני המשפחה על אדמו"ר הריי"צ ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו.
- לבקר בבתי כנסת ובתי מדרש באזור ולחזור פתגם או רעיון מתורתו של אדמו"ר הריי"צ, להסביר על אהבת ישראל שרחש לכולם, ולהסביר גם על תקנתו על אמירת שיעור התהלים היומי, לימוד שיעור החומש היומי עם פירוש רש"י, ובמקומות המתאימים לכך גם על שיעור התניא היומי.
- לבקר בהתכנסויות נוער ולהסביר להם, בלשונו של הרבי, "איך שחיבה יתרה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואת אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסגולת הנוער".

סדר התפילות

- יש לבחור שליח ציבור לתפילות, ונכון לחלק את התפילות בין אנ"ש כדי לזכות כמה שיותר.
- אחרי תפילת ערבית יחזור אחד המתפללים בעל פה חלק מהמאמר "באתי לגני" תש"י [מודפס בספר המאמרים תש"י, עמוד 111]. ואם אין מי שיחזור בעל פה, ילמדו מבפנים.
- לפני תפילת שחרית לומד כל אחד לעצמו פרק תניא. המנהג הנפוץ הוא ללמוד את סימן כז באגרת הקודש (ללא חלק הביאור על האגרת).
- אחרי סיום התהלים שלאחר מוסף, שליח הציבור יאמר את סדר הקדיש דרבנן כמו האבלים: מסיים בקול את המשניות (אפשר ללמוד את המשניות לפני חזרת הש"ץ ולהגיע עד לפני הסיום)[7], אחר כך אומר בלחש כמה שורות בתניא (המנהג הנפוץ לומר "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל ממש[8]"), ואחר כך את הקדיש.
- אחר כך חוזרים עוד חלק מהמאמר "באתי לגני", כמו בתפילת ערבית.
- אחרי התפילה עורכים קידוש והתוועדות, ואת ההתוועדות יש לפתוח בדבר תורה מאת אדמו"ר הריי"צ[9].
- אחרי מנחה מסיימים את חזרת החלק האחרון של המאמר "באתי לגני". לאחר מכן כל אחד לומד לעצמו עוד פרק תניא, המנהג הנפוץ הוא ללמוד את הביאור על סימן כז באגרת הקודש.

קריאת התורה

- כל אחד צריך להשתדל לעלות לתורה.
- אם אין מספיק עליות לכל העולים, יעשו כמה מניינים לקריאה בתורה ובכל קריאה לא יוסיפו על מספר העליות הרגיל (שבעה עולים ומפטיר). אפשר לעשות את הקריאות גם לפני תפילת שחרית[10].
- בכל קריאה צריך שיהיו נוכחים לפחות שישה אנשים שעדיין לא שמעו את קריאת התורה ומתכוונים לצאת ידי חובה[11]. ומי שמאזין לקריאת התורה במקום אחד כדי להשלים מניין וכדומה, ומתכוון להיות אחד מששת השומעים בקריאה אחרת, יכוון לא לצאת ידי חובה בקריאה זו.
- העולה למפטיר יהיה החשוב שבמניין, בהסכמת רוב המניין, או שייבחר בהגרלה.

קריאת ה'שירה'

- בזמן קריאת השירה עומדים[12]. הרבי נהג להפנות את פניו לכיוון ספר התורה.
- חלק מסופי הפסוקים בשירה, קוראים בניגון מיוחד. אלו הם הפסוקים שבהם קוראים כך לפי מנהגנו[13]: "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" **השני בלבד** (פרק יד, פסוק כט); "ויאמינו בהשם ובמשה עבדו" (יד, לא); בשירה

7. ספר-המנהגים עמ' 77.
8. 'מנהגי מלך' (תשנ"ו) ס"ע 32.
9. שיחת כ' מנ"א תשל"א בתחילתה.
10. עיין אג"ק ח"ג עמ' ד. וע' 'התפלה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות.
11. קצות-השולחן סי' כה סי"ד.
12. ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד.
13. כן הוא בהקלטת קרה"ת של הבעל-קורא, הרה"ח ר' מרדכי שוסטערמאן ע"ה.

עצמה ("אז ישיר"), בכל פסוק שבו מוזכר שם השם (א, ב, ג, ו, יא, טז, יז, יח, יט), וכן ב"נהלת בעזך אל נווה קדשך" (פסוק יג); וכן ב"סוס ורוכבו רמה בים" בשירת מרים (טו, כא).

- בפסוק טז בשירת הים, בקריאת המילים "מקדש השם כוננו ידיך" - צריך להטעים בצורה מודגשת את המילה "מקדש" בטעם זקף-גדול ולעשות הפוגה קצרה אחריה, לפני שממשיכים וקוראים "השם".
- בסוף הפרשה קוראים "תמחה את **זֵכר** עמלק", גם בעליית שביעי וגם במפטיר[14]. בעל הקורא צריך גם לדייק לקרוא את המילה בשתי הפעמים בטעם המתאים - מונח. מי שקורא בהגייה ספרדית או 'ישראלית', שלא מבדילה בין צירה לסגול, לא יחזור על המילה "זכר" פעמיים.
- לא מכים בידיים או ברגליים לשמיעת שמו של "עמלק"[15].
- נוהגים לאכול בשבת זו דייסת כוסמת. כמובן, יש להכין את הדייסה מראש[16].
- המהר"ל מפראג הנהיג שהמלמדים וההורים יאספו את הילדים בשבת שירה בחצר בית הכנסת ויספרו להם את סיפור קריעת ים סוף, כיצד שרו הציפורים וצפצפו בשעה שמשה וכל בני ישראל שרו את שירת הים, והילדים הקטנים קטפו פירות מהעצים שגדלו בנס בים והאכילו בהם את הציפורים - ולזכר זה ייתנו לילדים דייסה שישימו אותה לפני התרנגולים והציפורים[17]. בפועל איננו נוהגים כך[18], אך הרבי הורה לספר על כך לילדים ולילדות[19], ובמיוחד לנטוע בהם בעזרת הסיפור מידה טובה של רחמנות על בעלי החיים.

יום רביעי

יד שבט

- במנחה לא אומרים תחנון.

יום חמישי

14. ספר-המנהגים שם, ובמנהגי פורים בעמ' 72. וראה שם הערת הרבי בארוכה.
15. ראה 'התקשרות' גיליון קט עמ' 18. ראה גם מראי מקומות שנסמנו ב'לקוט יוסף – פורים' עמ' קי הערה יא.
16. ספר-המנהגים עמ' 72. לוח כולל-חב"ד. היום-יום, יז בטבת.
17. ספר-השיחות תש"ב עמ' 73.
18. היכל-מנחם ח"ב עמ' לו.
19. ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 222.

טו שבט

- היום לא אומרים תחנון[20].
- אוכלים, כל אחד בביתו עם המשפחה[21], פירות עץ משובחים מסוגים שונים[22]. אוכלים במיוחד פירות שהשתבחה בהם ארץ ישראל - ענבים, תאנים, רימונים, זיתים ותמרים[23]. וכן נוהגים לאכול חרובים, שכפי סיפורי חז"ל קשורים במיוחד לניסים[24]. נוהגים לאכול כמות המספקת עבור חיוב ברכה אחרונה[25].
- בט"ו בשבט ובמהלך הימים הבאים יש לערוך כינוסים, ובפרט כינוסים של ילדי צבאות השם לפני בר מצווה ובת מצווה[26]. וכן יש להוסיף באהבת ישראל ובצדקה, ולהסביר לילדים את המשמעות של מנהג אכילת הפירות בט"ו בשבט[27].

20. לוח כולל חב"ד וספר המנהגים עמ' 16. ע"פ סידור אדמו"ר הזקן.
21. ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 209.
22. מג"א או"ח קלא ס"ק טז. השלמה לשו"ע אדה"ז שם ס"ח. וראה שיחת ליל ט"ו בשבט תשל"ט סל"ח. ש"פ בשלח תש"מ סנ"ו. 'תורת מנחם – התוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 914.
23. ספר השיחות תנש"א ח"א עמ' 300. תשנ"ב ח"א שם. 'כפר חב"ד' גיליון 1031 עמ' 35.
24. תענית כד, סע"ב. ספר השיחות תנש"א ח"א שם.
25. 'התוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 914.
26. 'תורת מנחם – התוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 892. ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 241.
27. שם עמ' 222 ובהערות. וראה בהתוועדויות תשמ"ה ח"ד עמ' 2120, תשמ"ח ח"ד עמ' 376, תנש"א ח"א עמ' 24 ועוד.

מכתב מבואר

המשך מעמוד 14

לביצוע המשימה] **ניתנו לו, ואינו חסר אלא** [הדבר היחיד החסר הוא] **הרצון** שלו לפעול.

וכאשר יבטל את **רצונו** האישי **מפני רצון נשיאנו** [הרבי], **שמסר** והודיע **לו** מהו **רצון הקב"ה** [כלומר: כאשר יעסוק בעבודת השם לא מתוך מחשבה אודות הסיפוק האישי, אלא בגלל שזהו רצון השם], **אזי זה גופא** [זה עצמו] **יהיה 'כלי'** לכך **שיומשך לו 'חיות'** מחודשת **בכל פעולותיו במילוי רצון כבוד קדושת מורי-וחמי אדמו"ר הריני-כפרת-משכבו.**

המחכה לבשורות טובות ממנו - שהוסיף אומץ בעבודתו הן עם עצמו [בעבודת השם האישית] **והן** בעבודה **עם זולתו, ומקיים** את מה שנאמר **"עבדו את הוי' בשמחה".**

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' **מנחם מענדל הכהן** ב"ר הרה"ת **יהושע זעליק הכהן** ע"ה ומרת **גאלדא** בת הרה"ת **מרדכי ירחמיאל חיים לימא** ע"ה

יז וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם וְלֹא־נָחָם
אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי ׀
אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה
וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה: וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם
וְלֹא־נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב
הוּא כִּי ׀ אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם
מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה: וַהֲוָה כַּד שַׁלַּח פַּרְעֹה יָת
עַמָּא וְלָא דַּבָּרנוּן יְיָ אֹרַח אַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי
קָרֵיבָא הוּא אֲרֵי אֲמַר יְיָ דִּילְמָא יְזוּעוּן עַמָּא
בְּמֶחֱזֵיהוֹן קְרָבָא וִיתוּבוּן לְמִצְרָיִם: יח וַיַּסֵּב
אֱלֹהִים ׀ אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף
וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּסֵּב
אֱלֹהִים ׀ אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף וַחֲמֻשִׁים
עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְאַסְחַר יְיָ יָת עַמָּא
אָרַח מַדְבְּרָא יַמָּא דְסוּף וּמְזָרְזִין סְלִיקוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: יט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־
עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי ׀ הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל ׀ לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם
אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה יָת גַּרְמֵי
יוֹסֵף עִמֵּהּ אֲרֵי אוֹמָאָה אוֹמִי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמֵימַר מְדַּבָּר דְּכִיר יְיָ יָתְכוֹן וְתַסְקוּן יָת גַּרְמַי
מִכָּא עִמְּכוֹן: כ וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם
בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה
הַמִּדְבָּר: וּנְטָלוּ מְסֻכּוֹת וּשְׁרוֹ בְאֵתָם בְּסָטַר
מַדְבְּרָא: כא וַיהוָה הֹלֵךְ ׀ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד
עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר
לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה: וַיְיָ הֲלִיךְ ׀ לִפְנֵיהוֹן
יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחָתָם הַדֶּרֶךְ וְלֵילְיָא בְּעַמּוּד אֵשׁ
לְהָאֲיָרָא לְהוֹן לְמֵיזַל בְּיוֹמָא וּבְלֵילְיָא: כב לֹא־יָמִישׁ עַמּוּד
הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם:
לְא יְמַיְּשׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לֵילְיָא
לִפְנֵי הָעָם: לָא עִדֵּי עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא בְּיוֹמָא וְאַף
לָא עַמּוּדָא דְּאֶשָׁתָא בְּלֵילְיָא קֳדָם עַמָּא: פ
א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר:
ב דַּבֵּר ׀ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ׀ וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי
הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נִכְחוֹ
תַּחֲנוּ עַל־הַיָּם: דַּבֵּר ׀ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ׀ וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ
לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן
נִכְחוֹ תַּחֲנוּ עַל־הַיָּם: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיתוּבוּן וְיִשְׁרוֹן קֳדָם פּוּם חִירָתָא בֵּין מִגְדּוֹל וּבֵין
יַמָּא קֳדָם בְּעֵיל צְפוֹן לְקִבְלֵהּ תִּשְׁרוֹן עַל יַמָּא:
ג וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ
סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
נְבֻכִים הֵם בְּאֶרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: וְיֵימַר
פַּרְעֹה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְעַרְבְּלִין אִנּוּן בְּאַרְעָא
אֲחַד עֲלֵיהוֹן מַדְבְּרָא: ד וְחִזַּקְתִּי אֶת־לֵב־פַּרְעֹה
וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם ׀ וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ
וְיֵדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן: וְחִזַּקְתִּי
אֶת־לֵב־פַּרְעֹה ׀ וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם ׀ וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה
וּבְכָל־חֵילוֹ וְיֵדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן:
וַאֲתַקֵּף יָת לִבָּא דְפַרְעֹה וְיִרְדַּף בַּתְרֵיהוֹן וְאֶתְיַקַּר
בְּפַרְעֹה וּבְכָל מַשְׁרְיָתֵהּ וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא
יְיָ וַעֲבָדוּ כֵן: ה וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח
הָעָם וַיֶּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם
וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל
מֵעָבְדֵנוּ: וַיִּגַּד לְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם כִּי בְרַח הָעָם וַיֶּהָפֵךְ
לִבָּא פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת
עֲשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִפָּלְחָנָנוּ: וְאִתְחַזִּי
לְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם אֲרֵי אֲזַל עַמָּא וְאִתְהַפִּיךְ לִבָּא

דְּפַרְעֹה וְעַבְדּוֹהִי לְעַמָּא וַאֲמְרוּ מָא דָּא עֲבַדְנָא
אֲרֵי שַׁלַּחְנָא יָת יִשְׂרָאֵל מִפָּלְחָנָנָא׃ ו וַיֶּאְסֹר
אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃ וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ
וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃ וְטַקִּיס יָת רְתִכָּהּ וְיָת עַמֵּהּ
דַּבַּר עִמֵּהּ׃ ז וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל
רֶכֶב מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁם עַל־כֻּלּוֹ׃ וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מֵאוֹת
רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁם עַל־כֻּלּוֹ׃
וּדְבַר שְׁתִּ מְאָה רְתִכִּין בְּחִירָן וְכֹל רְתִכֵּי מִצְרָאֵי
וְגִבָּרִין מְמַנָּן עַל כֻּלְּהוֹן׃ ח וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יְצֵאִים בְּיָד רָמָה׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה
אֶת־לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יְצָאִים בְּיָד רָמָה׃ וְתַקִּיף יְיָ יָת
לִבָּא דְּפַרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וּרְדַף בָּתַר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְפָקוּ בְּרִישׁ גְּלִי׃

שני ט וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם
חֹנִים עַל־הַיָּם כָּל־סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו
וְחֵילוֹ עַל־פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן׃ וַיִּרְדְּפוּ
מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם חֹנִים עַל־הַיָּם
כָּל־סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל־פִּי הַחִירֹת
לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן׃ וּרְדָפוּ מִצְרָאֵי בַּתְרֵיהוֹן וְאַדְבִּיקוּ
יָתְהוֹן כַּד שָׁרָן עַל יַמָּא כָּל סוּסָוַת רְתִכֵּי פַרְעֹה
וּפָרָשׁוֹהִי וּמַשַׁרְיָתֵהּ עַל פּוּם חִירָתָא קֳדָם בְּעֵיל
צְפּוֹן׃ י וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם ׀ נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ
מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה׃ וּפַרְעֹה
הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה
מִצְרַיִם ׀ נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה׃ וּפַרְעֹה קָרֵב וּזְקָפוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יָת עֵינֵיהוֹן וְהָא מִצְרָאֵי נָטְלִין בַּתְרֵיהוֹן
וּדְחִילוּ לַחֲדָא וּזְעִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ׃
יא וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין־קְבָרִים בְּמִצְרַיִם
לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרָיִם׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין־
קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה־זֹּאת
עָשִׂיתָ לָּנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרָיִם׃ וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה
הֲמִדְּלֵית קְבָרִין בְּמִצְרַיִם דְּבַרְתָּנָא לְמֵמַת בְּמַדְבְּרָא
מָא דָּא עֲבַדְתָּא לָנָא לְאַפָּקוּתָנָא מִמִּצְרָיִם׃
יב הֲלֹא־זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר ׀ דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם
לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת־מִצְרָיִם כִּי טוֹב
לָנוּ עָבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר׃ הֲלֹא־זֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר ׀ דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל
מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עָבַד
אֶת־מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר׃ הֲלָא דֵין פִּתְגָמָא דִּי
מַלֵּלְנָא עִמָּךְ בְּמִצְרַיִם לְמֵימַר שְׁבוֹק מִנָּנָא וְנִפְלַח
יָת מִצְרָאֵי אֲרֵי טַב לָנָא דְּנִפְלַח יָת מִצְרָאֵי
מִדְּנִמּוּת בְּמַדְבְּרָא׃ יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם
אַל־תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה
אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־
מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ
אֶת יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר
רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד
עַד־עוֹלָם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא תְדַחֲלוּן
אִתְעַתָּדוּ וַחֲזוֹ יָת פּוּרְקָנָא דַיְיָ דְּיַעְבֵּד לְכוֹן יוֹמָא
דֵּין אֲרֵי כְּמָא דְחֲזֵיתוּן יָת מִצְרָאֵי יוֹמָא דֵּין לָא
תוֹסְפוּן לְמֶחֱזֵיהוֹן עוֹד עַד עָלְמָא׃ יד יְהוָה יִלָּחֶם
לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן׃ יְיָ יְגִיחַ לְכוֹן קְרָב וְאַתּוּן תִּשְׁתְּקוּן׃ פ

שלישי טו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק אֵלָי
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה קַבֵּיל צְלוֹתָךְ מַלֵּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיִטְלוּן׃ טז וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה
אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה
אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ
הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ וְאַתְּ טוֹל יָת חֻטָּרָךְ וַאֲרֵים יָת יְדָךְ

עַל יַמָּא וּבְזָעוֹהִי וְיַעֲלוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹ יַמָּא
בְּיַבֶּשְׁתָּא: יז וַאֲנִי הִנְנֵי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם
וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ
בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וַאֲנִי הִנְנֵי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם
וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ בִּרְכְבּוֹ
וּבְפָרָשָׁיו: וַאֲנָא הָא אֲנָא מְתַקֵּף יָת לִבָּא דְּמִצְרָאֵי
וְיַעֲלוּן בַּתְרֵיהוֹן וְאֶתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּבְכָל מַשְׁרְיָתֵהּ
בִּרְתְכוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי: יח וְיֵדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי
יְהוָה בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בִּרְכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וְיֵדְעוּ
מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בִּרְכְבּוֹ
וּבְפָרָשָׁיו: וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ בְּאִתְיַקָּרוּתִי
בְּפַרְעֹה בִּרְתְכוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי: יט וַיִּסַּע מַלְאַךְ
הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ
מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי
מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן
מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וּנְטַל מַלְאֲכָא דַיְיָ
דִּמְדַבַּר קֳדָם מַשְׁרְיָתָא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲתָא מִבַּתְרֵיהוֹן
וּנְטַל עַמּוּדָא דַעֲנָנָא מִן קֳדָמֵיהוֹן וּשְׁרָא
מִבַּתְרֵיהוֹן: כ וַיָּבֹא בֵּין | מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה
יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת־הַלָּיְלָה וְלֹא־
קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה: וַיָּבֹא בֵּין | מַחֲנֵה
מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר
אֶת־הַלָּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה: וְעַל
בֵּין מַשְׁרְיָתָא דְמִצְרָאֵי וּבֵין מַשְׁרְיָתָא דְיִשְׂרָאֵל
וַהֲוָה עֲנָנָא וְקַבְלָא לְמִצְרָאֵי וּלְיִשְׂרָאֵל נְהַר כָּל
לֵילְיָא וְלָא אִתְקְרִיבוּ דֵין לְוָת דֵּין כָּל לֵילְיָא:
כא וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה |
אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־
הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ
עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה | אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה
כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם:
וַאֲרַים מֹשֶׁה יָת יְדֵהּ עַל יַמָּא וְדַבַּר יְיָ יָת יַמָּא
בְּרוּחַ קִדּוּמָא תַּקִּיף כָּל לֵילְיָא וְשַׁוִּי יָת יַמָּא
לְיַבֶּשְׁתָּא וְאִתְבְּזָעוּ מַיָּא: כב וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם
וּמִשְׂמֹאלָם: וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה
וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְׂמֹאלָם: וְעַלוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּגוֹ יַמָּא בְּיַבֶּשְׁתָּא וּמַיָּא לְהוֹן שׁוּרִין
מִימִינֵיהוֹן וּמִסְּמָאלֵיהוֹן: כג וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ
אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּם פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ
הַיָּם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּם פַּרְעֹה
רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם: וּרְדָפוּ מִצְרָאֵי וְעַלוּ
בַתְרֵיהוֹן כֹּל סוּסָוַת פַּרְעֹה רְתִכּוֹהִי וּפָרָשׁוֹהִי לְגוֹ
יַמָּא: כד וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְהוָה
אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם אֶת
מַחֲנֵה מִצְרָיִם: וַיְהִי בְּאַשְׁמֻרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְהוָה
אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם אֶת
מַחֲנֵה מִצְרָיִם: וַהֲוָה בְּמַטְרַת צַפְרָא וְאִסְתְּכִי יְיָ
לְמַשְׁרְיָתָא דְמִצְרָאֵי בְּעַמּוּדָא דְאֶשָׁתָא וַעֲנָנָא
וְשַׁגִּישׁ יָת מַשְׁרְיָתָא דְמִצְרָאֵי: כה וַיָּסַר אֶת אֹפַן
מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם
אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחָם לָהֶם
בְּמִצְרָיִם: וַיָּסַר אֶת אֹפַן מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ
בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
יְהוָה נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם: וְאַעְדִּי יָת גַּלְגְּלֵי
רְתִכּוֹהִי וּמְדַבְּרִין לְהוֹן בְּתָקוֹף וַאֲמַר מִצְרָאֵי
נֵעֵירוֹק מִן קֳדָם יִשְׂרָאֵל אֲרֵי דָא הִיא גְּבוּרְתָּא דַיְיָ
דַּעֲבַד לְהוֹן קָרְבִין בְּמִצְרָיִם: פ

רביעי כו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ
עַל־הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ
וְעַל־פָּרָשָׁיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ
עַל־הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ וְעַל־
פָּרָשָׁיו: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲרֵים יָת יָדָךְ עַל יַמָּא
וִיתוּבוּן מַיָּא עַל מִצְרָאֵי עַל רְתִכּוֹהִי וְעַל
פָּרָשׁוֹהִי: כז וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב
הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים
לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם:

וַיֵּטְ֣ מֹשֶׁ֔ה אֶת־יָדֹ֖ו עַל־הַיָּ֑ם וַיָּ֣שָׁב הַיָּ֗ם לִפְנֹ֤ות בֹּקֶר֙ לְאֵיתָנֹ֔ו וּמִצְרַ֖יִם נָסִ֣ים לִקְרָאתֹ֑ו וַיְנַעֵ֥ר יְהוָ֛ה אֶת־ מִצְרַ֖יִם בְּתֹ֥וךְ הַיָּֽם: וַאֲרַ֗ים מֹשֶׁה֙ אֶת יָדֹ֔ו עַל הַיָּ֖מָּ וְתָ֣ב יַמָּ֑א לְעִדַּן֙ צַפְרָ֣א לְתָקְפֵ֔ה וּמִצְרָאֵ֖י עָרְקִ֣ין לְקַדָּמוּתֵ֑הּ וְשַׁנְּיק֥ יְיָ֛ אֶת מִצְרָאֵ֖י בְּגֹ֥ו יַמָּֽא: כח וַיָּשֻׁ֣בוּ הַמַּ֗יִם וַיְכַסּ֤וּ אֶת־הָרֶ֙כֶב֙ וְאֶת־הַפָּ֣רָשִׁ֔ים לְכֹ֖ל חֵ֣יל פַּרְעֹ֑ה הַבָּאִ֤ים אַחֲרֵיהֶם֙ בַּיָּ֔ם לֹֽא־ נִשְׁאַ֥ר בָּהֶ֖ם עַד־אֶחָֽד: וְיָתִ֣בוּ מַיָּ֔א וַחֲפ֥וּ אֶת־הָרַתְכָא֙ וְיָ֣ת פָּרָשָׁ֔א וְיָ֖ת כָּל֣ מַשְׁרִיתָ֑א פַּרְעֹ֗ה דְּעַלּ֤וּ בַתְרֵיהוֹן֙ בְּיַמָּ֔א לָ֥א אִשְׁתְּאַ֖ר בְּהוֹן֙ עַד חָֽד: כט וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל הָלְכ֥וּ בַיַּבָּשָׁ֖ה בְּתֹ֣וךְ הַיָּ֑ם וְהַמַּ֥יִם לָהֶ֛ם חֹמָ֖ה מִימִינָ֥ם וּמִשְּׂמֹאלָֽם: וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל הֲלִ֙כוּ֙ בַּיַּבָּשָׁ֔ה בְּתֹ֖וךְ הַיָּ֑ם וְהַמַּ֥יִם לָהֶ֛ם חָמָ֖ה מִימִינָ֥ם וּמִשְּׂמֹאלָֽם: וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל הַלִ֙יכוּ֙ בְּיַבֶּשְׁתָּ֔א בְּגֹ֥ו יַמָּ֖א וּמַיָּ֣א לְהֹ֑ון שׁוּרִ֥ין מִיַּמִּינֵיהוֹן֙ וּמִסְּמָאלֵיהוֹן: ל וַיֹּושַׁ֣ע יְהוָ֗ה בַּיֹּום֙ הַה֔וּא אֶת־ יִשְׂרָאֵ֖ל מִיַּ֣ד מִצְרָ֑יִם וַיַּ֣רְא יִשְׂרָאֵ֗ל אֶת־מִצְרַ֛יִם מֵ֥ת עַל־שְׂפַ֖ת הַיָּֽם: וַיֹּושַׁ֥ע יְהוָ֛ה בַּיֹּ֥ום הַה֖וּא אֶת־יִשְׂרָאֵ֑ל מִיַּ֣ד מִצְרַ֔יִם וַיַּ֣רְא יִשְׂרָאֵ֗ל אֶת־מִצְרַ֛יִם מֵ֥ת עַל־שְׂפַ֖ת הַיָּֽם: וּפְרַ֥ס יְיָ֛ בְּיֹומָ֖א הַה֣וּא יָ֑ת יִשְׂרָאֵ֗ל מִידָּא֙ דְּמִצְרָאֵ֔י וַחֲזוֹ֙ יִשְׂרָאֵ֔ל יָ֖ת מִצְרָאֵ֑י מַיְתִ֣ין עַל כֵּ֖יף יַמָּֽא: לא וַיַּ֣רְא יִשְׂרָאֵ֗ל אֶת־הַיָּ֙ד הַגְּדֹלָ֔ה אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה יְהוָ֑ה בְּמִצְרַ֗יִם וַיִּירְא֤וּ הָעָם֙ אֶת־יְהוָ֔ה וַיַּאֲמִינ֥וּ בַיהוָ֖ה וּבְמֹשֶׁ֥ה עַבְדֹֽו: וַיַּ֣רְא יִשְׂרָאֵ֗ל אֶת־הַיָּ֙ד הַגְּדֹלָ֔ה אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה יְהוָ֑ה בְּמִצְרַ֗יִם וַיִּירְא֤וּ הָעָם֙ אֶת־יְהוָ֔ה וַיַּאֲמִינ֥וּ בַיהוָ֖ה וּבְמֹשֶׁ֥ה עַבְדֹֽו: וַחֲזָא֙ יִשְׂרָאֵ֔ל יָ֖ת גְּבוּרְתָ֣א יְדָ֑א רַבְּתָ֣א דִּי֩ עֲבַ֨ד יְיָ֜ בְּמִצְרָ֗יִם וּדְחִילוּ֙ עַמָּ֣א מִן֙ קֳדָ֣ם יְיָ֔ וְהֵמִ֖ינוּ בְּמֵימְרָ֣א דַיְיָ֑ וּבִנְבִיאוּת֖ מֹשֶׁ֥ה עַבְדֵֽהּ: פ א אָ֣ז יָשִׁ֤יר־מֹשֶׁה֙ וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־הַשִּׁירָ֥ה הַזֹּ֖את לַיהוָ֑ה וַיֹּאמְר֣וּ לֵאמֹ֗ר אָשִׁ֤ירָה לַיהוָה֙ כִּי־גָאֹ֣ה גָּאָ֔ה סוּס֖ וְרֹכְבֹ֥ו רָמָ֖ה בַּיָּֽם: יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־הַשִּׁירָ֥ה הַזֹּ֖את לַיהוָ֑ה וַיֹּאמְר֣וּ לֵאמֹ֗ר אָשִׁ֤ירָה לַיהוָה֙ כִּי־גָאֹ֣ה גָּאָ֔ה סוּס֖ וְרֹכְבֹ֥ו רָמָ֖ה בַּיָּֽם: בְּכֶן שַׁבַּח מֹשֶׁה֙ וּבְנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל יָ֖ת תּוּשְׁבַּחְתָּ֣א הָדָ֑א קֳדָ֣ם יְיָ֔ וַאֲמָר֣וּ לְמֵימָ֔ר נְשַׁבַּ֖ח וְנוֹדֵ֣ה קֳדָ֣ם יְיָ֑ אֲרֵ֤י אִתְגְּאֵי֙ עַל֙ גְּוָתָ֣נָיָ֔א וְגֵאוּתָ֖א דִּילֵ֥הּ הֵ֖יא סוּסְיָ֣א וְרָכְבֵ֑הּ רְמָ֖א בְּיַמָּֽא: ב עָזִּ֤י וְזִמְרָת֙ יָ֣הּ וַיְהִי־לִ֔י לִישׁוּעָ֑ה זֶ֤ה אֵלִי֙ וְאַנְוֵ֣הוּ אֱלֹהֵ֔י אָבִ֖י וַאֲרֹמְמֶ֥נְהוּ: עָזִּ֤י וְזִמְרָת֙ יָ֣הּ וַיְהִי־לִ֔י לִישׁוּעָ֑ה זֶ֤ה אֵלִי֙ וְאַנְוֵ֣הוּ אֱלֹהֵ֔י אָבִ֖י וַאֲרֹמְמֶ֥נְהוּ: תְּקֵ֣פִי֩ וְתַשְׁבַּחְתִּ֨י דְּחִילָ֜א יְיָ֗ וַאֲמַ֤ר בְּמֵימְרֵה֙ וַהֲוָ֣ה לִ֔י לְפָרָ֖ק דֵּ֣ין אֱלָהַ֑י וְאֶבְנֵי֙ לֵ֣הּ מַקְדְּשָׁ֔א אֱלָהָ֖א דַּאֲבָהָתַ֥י וְאֶפְלַ֖ח קֳדָמוֹהִֽי: ג יְהוָ֖ה אִ֣ישׁ מִלְחָמָ֑ה יְהוָ֖ה שְׁמֹֽו: יְהוָ֖ה אִ֣ישׁ מִלְחָמָ֑ה יְהוָ֖ה שְׁמֹֽו: יְיָ֛ מָרֵ֥י נִצְחָ֖ן קְרָבָ֑יָא יְיָ֖ שְׁמֵֽהּ: ד מַרְכְּבֹ֥ת פַּרְעֹ֛ה וְחֵילֹ֖ו יָרָ֣ה בַיָּ֑ם וּמִבְחַ֥ר שָׁלְשָׁ֖יו טֻבְּעוּ֙ בְּיַם־סֽוּף: מַרְכְּבֹ֥ת פַּרְעֹ֛ה וְחֵילֹ֖ו יָרָ֣ה בַיָּ֑ם וּמִבְחַ֥ר שָׁלְשָׁ֖יו טֻבְּעוּ֙ בְּיַם־סֽוּף: רְתִכֵ֣י פַרְעֹ֔ה וּמַשְׁיְרָיָתֵ֖הּ שְׁדִ֣י בְיַמָּ֑א וּשְׁפַ֤ר גְּבָרוֹהִי֙ אִטְבָּ֣עוּ בְיַמָּ֔א דְּסוּף: ה תְּהֹמֹ֖ת יְכַסְיֻ֑מוּ יָרְד֥וּ בִמְצוֹלֹ֖ת כְּמֹו־אָֽבֶן: תְּהֹמֹ֖ת יְכַסְיֻ֑מוּ יָרְד֥וּ בִמְצוֹלֹ֖ת כְּמֹו־ אָֽבֶן: תְּהוֹמַ֣יָּא חֲפ֔וּ עֲלֵיהוֹן֙ נְחָ֣תוּ לְעוּמְקָ֔יָּא כְּאַבְנָֽא: ו יְמִינְךָ֤ יְהוָה֙ נֶאְדָּרִ֣י בַכֹּ֔חַ יְמִינְךָ֥ יְהוָ֖ה תִּרְעַ֣ץ אוֹיֵֽב: יְמִינְךָ֤ יְהוָה֙ נֶאְדָּרִ֣י בַכֹּ֔חַ יְמִינְךָ֥ יְהוָ֖ה תִּרְעַ֣ץ אוֹיֵֽב: יַמִּינָךְ֙ יְיָ֔ אַדִּ֖יר בְּחֵילָ֑א יַמִּינָךְ֙ יְיָ֔ תְּבָרַ֖ת סָנְאָֽה: ז וּבְרֹ֣ב גְּאוֹנְךָ֔ תַּהֲרֹ֖ס קָמֶ֑יךָ תְּשַׁלַּ֤ח חֲרֹנְךָ֙ יְאכְלֵ֣מוֹ כַקַּ֔שׁ: וּבְרֹ֣ב גְּאוֹנְךָ֔ תַּהֲרֹ֖ס קָמֶ֑יךָ תְּשַׁלַּ֤ח חֲרֹנְךָ֙ יְאכְלֵ֣מוֹ כַקַּ֔שׁ: וּבְסִגֵּ֥י תָקְפָּךְ֖ תִּבָּרְתָּנִ֣ון לְדָקְמוּ֑ עַל֙ עַמָּ֣ךְ שַׁלַּ֔חְתָּ רַגְזָ֖ךְ שֵׁיצִנּ֥וּן כְּנוּרָֽא לְקַשָּׁ֑א: ח וּבְרוּחַ֙ אַפֶּ֔יךָ נֶעֶרְמ֥וּ מַ֖יִם נִצְּב֣וּ כְמֹו־נֵ֑ד נָזְלִ֥ים קָפְא֖וּ תְּהֹמֹ֥ת בְּלֶב־יָֽם: וּבְרוּחַ֙ אַפֶּ֔יךָ נֶעֶרְמ֥וּ מַ֖יִם נִצְּב֣וּ כְמֹו־נֵ֑ד נָזְלִ֥ים קָפְא֖וּ תְּהֹמֹ֥ת בְּלֶב־יָֽם: וּבְמֵימַ֣ר פּוּמָךְ֮ חֲכִ֣ימוּ מַיָּא֒ קָמוּ֙ כְּשׁוּר֙ אֲזָלָ֔יָא קָפ֥וּ תְהוֹמִ֖ין בְּלִבָּ֣א דְיַמָּֽא: ט אָמַ֣ר אוֹיֵ֔ב אֶרְדֹּ֖ף אַשִּׂ֑יג אֲחַלֵּ֞ק שָׁלָ֗ל תִּמְלָאֵ֤מוֹ נַפְשִׁי֙ אָרִ֣יק חַרְבִּ֔י תּוֹרִישֵׁ֖מוֹ יָדִֽי: אָמַ֣ר אוֹיֵ֔ב אֶרְדֹּ֖ף

אַשֻּׁ֫רִ֥י אֲחַלֵּ֗ק שָׁלֵ֥ל תִּמְלָאֵ֑מוֹ נַפְשִׁ֥י אָ֝רֵ֗יק חַרְבִּ֤י
תּוֹרִישֵׁ֥מוֹ יָדִ֑י: דַּהֲוָה֮ אַמַּר֪ סָנְאָ֫ה אֶרְדּ֥וֹף אַדְבֵּ֗ק
אֲפַלֵּ֥ג בִּזָּתָ֑הּ תִּשְׂבַּ֥ע מִנְּהוֹן֮ נַפְשִׁ֪י אֶשְׁלוֹף֫ חַרְבִּ֥י
תִּשֵּׁיצִנּוּן יְדִ֑י: ׀ נָשַׁ֥פְתָּ בְרוּחֲךָ֗ כִּסָּ֫מוֹ יָ֥ם צָ֑לְלוּ֝
כַּעוֹפֶ֗רֶת בְּמַ֥יִם אַדִּירִֽים: נָשַׁ֥פְתָּ בְרוּחֲךָ֗ כִּסָּ֫מוֹ יָ֥ם
צָ֑לְלוּ֝ כַּעוֹפֶ֗רֶת בְּמַ֥יִם אַדִּירִֽים: אֲמַרְתָּ֮ בְּמֵימְרָךְ֒
חֲפָ֤א עֲלֵיהוֹן֙ יַמָּ֣א אִשְׁתְּקָ֔עוּ כַּאֲבָרָ֖א בְּמַ֣יִן
תַּקִּיפִֽין: ס א מִֽי־כָ֭מֹכָה בָּאֵלִ֣ם יְהוָ֑ה מִ֥י כָ֝מֹכָ֗ה
נֶאְדָּ֣ר בַּקֹּ֭דֶשׁ נוֹרָ֣א תְהִלֹּ֑ת עֹשֵׂ֖ה פֶּֽלֶא: מִֽי־
כָ֭מֹכָה בָּאֵלִ֣ם יְהוָ֑ה מִ֥י כָ֝מֹכָ֗ה נֶאְדָּ֣ר בַּקֹּ֭דֶשׁ נוֹרָ֣א
תְהִלֹּ֑ת עֹשֵׂ֖ה פֶּֽלֶא: לֵ֤ית אֱלָא֙ אַ֣תְּ אַדִּ֔יר בְּקוּדְשָׁ֖א דָּחֵ֣ל תֻּשְׁבְּחָ֑ן
עָבֵ֥ד פְּרִישִֽׁין: כ נָטִ֣יתָ יְמִינְךָ֣ תִּבְלָעֵ֑מוֹ אָֽרֶץ:
נָטִ֣יתָ יְמִינְךָ֣ תִּבְלָעֵ֑מוֹ אָֽרֶץ: אֲרֵ֥מְתְּ יַמִּינָ֖ךְ בְּלַעֲתִנּ֣וּן
אַרְעָֽא: ג נָחִ֣יתָ בְחַסְדְּךָ֣ עַם־זוּ֮ גָּאָ֪לְתָּ֫ נֵהַ֥לְתָּ
בְּעֻזְּךָ֥ אֶל־נְוֵ֗ה קָדְשֶֽׁךָ: נָחִ֣יתְ בְּחַסְדָּךְ֣ עַם־זוּ֮
גְּאָ֪לְתְּ֫ נֵהַ֥לְתְּ בְּעֻזָּךְ֥ אֶל־נְוֵ֗ה קָדְשָֽׁךְ: דַּבַּרְהִי֮
בְּטַבְוָתָךְ֒ עַמָּ֤א דְנַן֙ דְּפָרְקְתָּ֔א סוֹבַרְתִּי֙ בְּתָקְפָּ֣ךְ
לְדִירָ֔א דְּקֻדְשָׁ֖ךְ: ד שָׁמְע֣וּ עַמִּ֔ים יִרְגָּזוּן֙ חִ֣יל אָ֔חַז
יָשְׁבֵ֖י פְּלָֽשֶׁת: שָׁמְע֣וּ עַמִּ֔ים יִרְגָּזוּן֙ חִ֣יל אָ֔חַז יָשְׁבֵ֖י
פְּלָֽשֶׁת: שְׁמָעוּ֙ עַמְמַ֣יָּא וְזָ֔עוּ דַּחֲלָ֖א אַחֲדָתְנוּן֙ דַּהֲווֹ
יָתְבִ֖ין בִּפְלָֽשֶׁת: ט אָ֣ז נִבְהֲל֣וּ אַלּוּפֵ֣י אֱד֔וֹם אֵילֵ֥י מוֹאָ֖ב יֹאחֲזֵ֑מוֹ רָ֥עַד נָמֹ֖גוּ
מוֹאָ֣ב יֹאחֲזֵ֑מוֹ רָ֥עַד נָמֹ֖גוּ כֹּ֥ל יֹשְׁבֵ֖י כְּנָֽעַן: אָ֣ז
נִבְהֲל֣וּ אַלּוּפֵ֣י אֱד֔וֹם אֵילֵ֥י מוֹאָ֖ב יֹאחֲזֵ֑מוֹ רָ֥עַד נָמֹ֖גוּ
כֹּ֥ל יֹשְׁבֵ֖י כְּנָֽעַן: בְּכֵן֙ אִתְבְּהִ֣ילוּ רַבְרְבֵ֔י אֱד֖וֹם
תַּקִּיפֵ֣י מוֹאָ֑ב אַחֲדָתְנוּן֙ רְתִיתָ֔א אִתְבָּרוּ֙ כֹּ֣ל דַּהֲווֹ
יָתְבִ֖ין בִּכְנָֽעַן: ט תִּפֹּ֤ל עֲלֵיהֶם֙ אֵימָ֣תָה֔ וָפָ֖חַד
בִּגְדֹ֣ל זְרוֹעֲךָ֑ יִדְמ֥וּ כָאֶ֛בֶן עַד־יַעֲבֹ֥ר עַמְּךָ֖ יְהוָ֑ה
עַד־יַעֲבֹ֥ר עַם־זוּ֖ קָנִֽיתָ: תִּפֹּ֤ל עֲלֵיהֶם֙ אֵימָ֣תָה֔
וָפָ֖חַד בִּגְדֹ֣ל זְרוֹעֲךָ֑ יִדְמ֥וּ כָאֶ֛בֶן עַד־יַעֲבֹ֥ר עַמְּךָ֖
יְהוָ֑ה עַד־יַעֲבֹ֥ר עַם־זוּ֖ קָנִֽיתָ: תַּפֵּ֤יל עֲלֵיהוֹן֙ אֵימְתָ֔א
וְדַחֲלְתָּ֖א בִּסְגִ֣י תָּקְפָּ֑ךְ יִשְׁתְּקוּן֙ כְּאַבְנָ֔א עַד֙ דְּיֵעְבַּ֣ר
עַמָּ֔ךְ יְיָ֖ עַד֙ אַרְנוֹנָ֔א עַד֙ דְּיֵעְבַּ֣ר דְּנָ֔ן דִּ֥י
פְרַקְתָּ֖א יָ֥ת יַרְדְּנָֽא: י תְּבִאֵ֮מוֹ֒ וְתִטָּעֵ֣מוֹ֔ בְּהַ֖ר
נַחֲלָתְךָ֑ מָכ֗וֹן לְשִׁבְתְּךָ֥ פָּעַ֮לְתָּ֒ יְהוָ֗ה מִקְדָּ֥שׁ אֲדֹנָ֑י
כּוֹנְנ֖וּ יָדֶֽיךָ: תְּבִאֵ֮מוֹ֒ וְתִטָּעֵ֣מוֹ֔ בְּהַ֖ר נַחֲלָתְךָ֑ מָכ֗וֹן
לְשִׁבְתְּךָ֥ פָּעַ֮לְתָּ֒ יְהוָ֗ה מִקְדָּ֥שׁ אֲדֹנָ֑י כּוֹנְנ֖וּ יָדֶֽיךָ:
תָּעֲלִנּוּן֮ וְתַשְׁרִנּוּן֒ בְּטוּרָ֣א דְאַחֲסַנְתָּךְ֔ אֲתַ֖ר לְבֵ֣ית
שְׁכִנְתָּךְ֑ אַתְקַנְתָּא֙ יְיָ֣ מַקְדְּשָׁ֔א יְיָ֖ אַתְקְנוּהִ֥י יָדָֽיךְ:
יח יְהוָ֥ה ׀ יִמְלֹ֗ךְ לְעֹלָ֥ם וָעֶֽד: יְהוָ֥ה ׀ יִמְלֹ֗ךְ לְעָלְמִ֥ין
וָעֶֽד: יְיָ֣ מַלְכוּתֵ֔הּ קָאֵ֖ם לְעָלַ֥ם וּלְעָלְמֵ֖י עָלְמַֽיָּא:
יט כִּ֤י בָא֙ סוּס פַּרְעֹ֣ה בְּרִכְבּ֔וֹ וּבְפָרָשָׁ֖יו בַּ֑יָּם
וַיָּ֨שֶׁב יְהוָ֤ה עֲלֵהֶם֙ אֶת־מֵ֣י הַיָּ֔ם וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל
הָלְכ֣וּ בַיַּבָּשָׁ֑ה בְּת֖וֹךְ הַיָּֽם: כִּ֤י בָא֙ סוּס פַּרְעֹ֣ה
בְּרִכְבּ֔וֹ וּבְפָרָשָׁ֖יו בַּ֑יָּם וַיָּ֨שֶׁב יְהוָ֤ה עֲלֵהֶם֙ אֶת־מֵ֣י
הַיָּ֔ם וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל הָלְכ֣וּ בַיַּבָּשָׁ֑ה בְּת֖וֹךְ הַיָּֽם: אֲרֵ֥י
עַלּ֛וּ סוּסָ֥ת פַּרְעֹ֖ה בִּרְתִכּ֣וֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִ֑י בְּיַמָּ֔א
וַאֲתֵ֣יב יְיָ֔ עֲלֵיהוֹן֙ יָ֣ת מֵ֔י יַמָּ֖א וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֛ל הַלִ֥יכוּ
בְיַבֶּשְׁתָּ֖א בְּגוֹ֥ יַמָּֽא: פ כ וַתִּקַּ֤ח מִרְיָם֙ הַנְּבִיאָ֔ה
אֲחוֹת֙ אַהֲרֹ֔ן אֶת־הַתֹּ֖ף בְּיָדָ֑הּ וַתֵּצֶ֤אן כָּל־הַנָּשִׁים֙
אַחֲרֶ֔יהָ בְּתֻפִּ֖ים וּבְמְחֹלֹֽת: וַתִּקַּ֤ח מִרְיָם֙ הַנְּבִיאָ֔ה
אֲחוֹת֙ אַהֲרֹ֔ן אֶת־הַתֹּ֖ף בְּיָדָ֑הּ וַתֵּצֶ֤אן כָּל־הַנָּשִׁים֙
אַחֲרֶ֔יהָ בְּתֻפִּ֖ים וּבְמְחֹלֹֽת: וּנְסִיבַ֤ת מִרְיָם֙ נְבִיאָ֔תָא
אֲחָתֵ֖הּ דְּאַהֲרֹ֑ן יָ֤ת תֻּפָּא֙ בִּידָ֔הּ וּנְפָקוּ֙ כָּל֙ נְשָׁיָ֔א
בַּתְרָ֖הָ בְּתֻפִּ֥ין וּבְחִנְגִּֽין: כא וַתַּ֥עַן לָהֶ֖ם מִרְיָ֑ם
שִׁ֣ירוּ לַיהוָ֔ה כִּי־גָאֹ֥ה גָּאָ֖ה סוּס֣ וְרֹכְבֹ֑ו רָמָ֖ה
בַּיָּֽם: וַתַּ֥עַן לְהֹ֖ם מִרְיָ֑ם שִׁ֣ירוּ לַיהוָ֔ה כִּי־גָאֹ֥ה גָּאָ֖ה
סוּס֣ וְרֹכְבֹ֑ו רָמָ֖ה בַּיָּֽם: וּמְעַנְיָא֙ לְהוֹן֙ מִרְיָ֔ם שַׁבָּ֣חוּ
וְאוֹדוּ֔ קֳדָ֖ם יְיָ֑ אֲרֵ֤י אִתְגְּאֵי֙ עַל֙ גֵּוְתָנְיָ֔א וְגֵאוּתָ֖ךְ
דִּילְהּ֣ הִ֔יא סוּסְיָ֖א וְרָכְבֵ֑הּ רְמָ֖א בְּיַמָּֽא: ס כב וַיַּסַּ֣ע
מֹשֶׁ֗ה אֶת־יִשְׂרָאֵל֙ מִיַּם־סֽוּף֮ וַיֵּצְא֣וּ אֶל־מִדְבַּר־
שׁ֒וּר֒ וַיֵּלְכ֤וּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים֙ בַּמִּדְבָּ֔ר וְלֹא־מָצְא֖וּ
מָֽיִם: וַיַּסַּ֣ע מֹשֶׁ֗ה אֶת־יִשְׂרָאֵל֙ מִיַּם־סֽוּף֮ וַיֵּצְא֣וּ
אֶל־מִדְבַּר־שׁ֒וּר֒ וַיֵּלְכ֤וּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים֙ בַּמִּדְבָּ֔ר וְלֹא־
מָצְא֖וּ מָֽיִם: וְאַטֵ֣יל מֹשֶׁ֗ה יָ֚ת יִשְׂרָאֵ֔ל מִיַּמָּ֖א דְּסוּף֑
וּנְפָקוּ֙ לְמַדְבְּרָ֔א דְּחַגְרָ֖א וַאֲזָל֣וּ תְלָתָ֑ה יוֹמִ֔ין
בְּמַדְבְּרָ֖א וְלָ֥א אַשְׁכָּחוּ֙ מַיָּֽא: כג וַיָּבֹ֣אוּ מָרָ֔תָה וְלֹא֙
יָכְל֣וּ לִשְׁתֹ֔ת מַ֖יִם מִמָּרָ֑ה כִּ֥י מָרִ֖ים הֵ֑ם עַל־כֵּ֥ן

נַחֲלָתְךָ֥ מָכ֗וֹן לְשִׁבְתְּךָ֥ פָּעַ֮לְתָּ֒ יְהוָ֗ה מִקְדָּ֥שׁ אֲדֹנָ֑י
כּוֹנְנ֖וּ יָדֶֽיךָ: תְּבִאֵ֮מוֹ֒ וְתִטָּעֵ֣מוֹ֔ בְּהַ֖ר נַחֲלָתְךָ֑ מָכ֗וֹן
לְשִׁבְתְּךָ֥ פָּעַ֮לְתָּ֒ יְהוָ֗ה מִקְדָּ֥שׁ אֲדֹנָ֑י כּוֹנְנ֖וּ יָדֶֽיךָ:
תָּעֲלִנּוּן֮ וְתַשְׁרִנּוּן֒ בְּטוּרָ֣א דְאַחֲסַנְתָּךְ֔ אֲתַ֖ר לְבֵ֣ית
שְׁכִנְתָּךְ֑ אַתְקַנְתָּא֙ יְיָ֣ מַקְדְּשָׁ֔א יְיָ֖ אַתְקְנוּהִ֥י יָדָֽיךְ:
יח יְהוָ֥ה ׀ יִמְלֹ֗ךְ לְעֹלָ֥ם וָעֶֽד: יְהוָ֥ה ׀ יִמְלֹ֗ךְ לְעָלְמִ֥ין
וָעֶֽד: יְיָ֣ מַלְכוּתֵ֔הּ קָאֵ֖ם לְעָלַ֥ם וּלְעָלְמֵ֖י עָלְמַֽיָּא:
יט כִּ֤י בָא֙ סוּס פַּרְעֹ֣ה בְּרִכְבּ֔וֹ וּבְפָרָשָׁ֖יו בַּ֑יָּם
וַיָּ֨שֶׁב יְהוָ֤ה עֲלֵהֶם֙ אֶת־מֵ֣י הַיָּ֔ם וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל
הָלְכ֣וּ בַיַּבָּשָׁ֑ה בְּת֖וֹךְ הַיָּֽם: כִּ֤י בָא֙ סוּס פַּרְעֹ֣ה
בְּרִכְבּ֔וֹ וּבְפָרָשָׁ֖יו בַּ֑יָּם וַיָּ֨שֶׁב יְהוָ֤ה עֲלֵהֶם֙ אֶת־מֵ֣י
הַיָּ֔ם וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל הָלְכ֣וּ בַיַּבָּשָׁ֑ה בְּת֖וֹךְ הַיָּֽם: אֲרֵ֥י
עַלּ֛וּ סוּסָ֥ת פַּרְעֹ֖ה בִּרְתִכּ֣וֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִ֑י בְּיַמָּ֔א
וַאֲתֵ֣יב יְיָ֔ עֲלֵיהוֹן֙ יָ֣ת מֵ֔י יַמָּ֖א וּבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֛ל הַלִ֥יכוּ
בְיַבֶּשְׁתָּ֖א בְּגוֹ֥ יַמָּֽא: פ כ וַתִּקַּ֤ח מִרְיָם֙ הַנְּבִיאָ֔ה
אֲחוֹת֙ אַהֲרֹ֔ן אֶת־הַתֹּ֖ף בְּיָדָ֑הּ וַתֵּצֶ֤אן כָּל־הַנָּשִׁים֙
אַחֲרֶ֔יהָ בְּתֻפִּ֖ים וּבְמְחֹלֹֽת: וַתִּקַּ֤ח מִרְיָם֙ הַנְּבִיאָ֔ה
אֲחוֹת֙ אַהֲרֹ֔ן אֶת־הַתֹּ֖ף בְּיָדָ֑הּ וַתֵּצֶ֤אן כָּל־הַנָּשִׁים֙
אַחֲרֶ֔יהָ בְּתֻפִּ֖ים וּבְמְחֹלֹֽת: וּנְסִיבַ֤ת מִרְיָם֙ נְבִיאָ֔תָא
אֲחָתֵ֖הּ דְּאַהֲרֹ֑ן יָ֤ת תֻּפָּא֙ בִּידָ֔הּ וּנְפָקוּ֙ כָּל֙ נְשָׁיָ֔א
בַּתְרָ֖הָ בְּתֻפִּ֥ין וּבְחִנְגִּֽין: כא וַתַּ֥עַן לָהֶ֖ם מִרְיָ֑ם
שִׁ֣ירוּ לַיהוָ֔ה כִּי־גָאֹ֥ה גָּאָ֖ה סוּס֣ וְרֹכְבֹ֑ו רָמָ֖ה
בַּיָּֽם: וַתַּ֥עַן לְהֹ֖ם מִרְיָ֑ם שִׁ֣ירוּ לַיהוָ֔ה כִּי־גָאֹ֥ה גָּאָ֖ה
סוּס֣ וְרֹכְבֹ֑ו רָמָ֖ה בַּיָּֽם: וּמְעַנְיָא֙ לְהוֹן֙ מִרְיָ֔ם שַׁבָּ֣חוּ
וְאוֹדוּ֔ קֳדָ֖ם יְיָ֑ אֲרֵ֤י אִתְגְּאֵי֙ עַל֙ גֵּוְתָנְיָ֔א וְגֵאוּתָ֖ךְ
דִּילְהּ֣ הִ֔יא סוּסְיָ֖א וְרָכְבֵ֑הּ רְמָ֖א בְּיַמָּֽא: ס כב וַיַּסַּ֣ע
מֹשֶׁ֗ה אֶת־יִשְׂרָאֵל֙ מִיַּם־סֽוּף֮ וַיֵּצְא֣וּ אֶל־מִדְבַּר־
שׁ֒וּר֒ וַיֵּלְכ֤וּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים֙ בַּמִּדְבָּ֔ר וְלֹא־מָצְא֖וּ
מָֽיִם: וַיַּסַּ֣ע מֹשֶׁ֗ה אֶת־יִשְׂרָאֵל֙ מִיַּם־סֽוּף֮ וַיֵּצְא֣וּ
אֶל־מִדְבַּר־שׁ֒וּר֒ וַיֵּלְכ֤וּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים֙ בַּמִּדְבָּ֔ר וְלֹא־
מָצְא֖וּ מָֽיִם: וְאַטֵ֣יל מֹשֶׁ֗ה יָ֚ת יִשְׂרָאֵ֔ל מִיַּמָּ֖א דְּסוּף֑
וּנְפָקוּ֙ לְמַדְבְּרָ֔א דְּחַגְרָ֖א וַאֲזָל֣וּ תְלָתָ֑ה יוֹמִ֔ין
בְּמַדְבְּרָ֖א וְלָ֥א אַשְׁכָּחוּ֙ מַיָּֽא: כג וַיָּבֹ֣אוּ מָרָ֔תָה וְלֹא֙
יָכְל֣וּ לִשְׁתֹ֔ת מַ֖יִם מִמָּרָ֑ה כִּ֥י מָרִ֖ים הֵ֑ם עַל־כֵּ֥ן

קָרָא־שְׁמָהּ מָרָה: וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת
מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמָהּ מָרָה:
וַאֲתוֹ לְמָרָה וְלָא יְכִילוּ לְמִשְׁתֵי מַיָּא מִמָּרָה אֲרֵי
מְרִירִין אִנּוּן עַל כֵּן קְרָא שְׁמַהּ מָרָה: כה וַיִּלֹּנוּ
הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה־נִּשְׁתֶּה: וַיִּלֹּנוּ הָעָם
עַל־מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה־נִּשְׁתֶּה: וְאִתְרָעֲמוּ עַמָּא עַל
מֹשֶׁה לְמֵימַר מָה נִשְׁתֵּי: כה וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה
וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ
הַמַּיִם שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ:
וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם
וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ:
וְצַלִּי קֳדָם יְיָ וְאַלְפֵהּ יְיָ אָעָא וּרְמָא לְמַיָּא וּבַסִּימוּ
מַיָּא תַּמָּן גְּזַר לֵהּ קְיָם וְדִין וְתַמָּן נַסִּיהּ: כו וַיֹּאמֶר
אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר
בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־
חֻקָּיו כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־
אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רֹפְאֶךָ: וַיֹּאמֶר
אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר
בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו
כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ
כִּי אֲנִי יְהוָה רֹפְאֶךָ: וַאֲמַר אִם קַבָּלָא תְּקַבֵּל
לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וּדְכָשַׁר קֳדָמוֹהִי תַּעְבֵּד וְתַצֵּית
לְפִקּוּדוֹהִי וְתִטַּר כָּל קְיָמוֹהִי כָּל מַרְעִין דִּי שַׂוִּיתִי
בְּמִצְרַיִם לָא אֲשַׁוִּנּוּן עֲלָךְ אֲרֵי אֲנָא יְיָ אַסְפָּךְ: ס
חמישי כז וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת
מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ־שָׁם עַל־הַמָּיִם:
וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מָיִם
וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ־שָׁם עַל־הַמָּיִם: וַאֲתוֹ
לְאֵילִם וְתַמָּן תְּרֵי עֲשַׂר מַבּוּעִין דְּמַיִן וְשִׁבְעִין
דִּקְלִין וּשְׁרוֹ תַּמָּן עַל מַיָּא: א וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ
כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל ׀ אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר בֵּין־
אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ
כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל ׀ אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר בֵּין־
אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּנְטָלוּ מֵאֵילִם וַאֲתוֹ כָּל
כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַדְבְּרָא דְסִין דִּי בֵין אֵילִם
וּבֵין סִינָי בְּחַמְשַׁת עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא תִנְיָנָא
לְמִפְּקְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וַיִּלֹּנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר: וְיִלֹּנוּ
כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר:
וְאִתְרָעֲמוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה וְעַל
אַהֲרֹן בְּמַדְבְּרָא: ג וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִי־יִתֵּן מוּתֵנוּ בְיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ
עַל־סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע כִּי־
הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת־
כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב: וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִי־יִתֵּן מוּתֵנוּ בְיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל־סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע
כִּי־הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת־
כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב: ס וַאֲמָרוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְוֵי דְמֵיתְנָא קֳדָם יְיָ בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם כַּד חֲוֵינָא
יָתְבִין עַל דּוּדֵי בִסְרָא כַּד חֲוֵינָא אָכְלִין לַחְמָא
וְשָׂבְעִין אֲרֵי אַפֵּקְתּוּן יָתָנָא לְמַדְבְּרָא הָדֵין לְקַטָּלָא
יָת כָּל קְהָלָא הָדֵין בְּכַפְנָא: ד וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמָיִם
וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ
הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וְיָצָא הָעָם
וְלָקְטוּ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי
אִם־לֹא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא מָחֵית לְכוֹן
לַחְמָא מִן שְׁמַיָּא וְיִפְּקוּן עַמָּא וְיִלְקְטוּן פִּתְגַם יוֹם
בְּיוֹמֵהּ בְּדִיל דַּאֲנַסְנוּן הֲיָהְכוּן בְּאוֹרָיְתִי אִם לָא:
ה וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר־יָבִיאוּ
וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם ׀ יוֹם: וְהָיָה
בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר־יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל
אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם ׀ יוֹם: וִיהֵי בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה
וְיַתְקְנוּן יָת דְּיָיתוּן וִיהֵי עַל חַד תְּרִין עַל דְּיִלְקְטוּן

יוֹם יוֹם׃ ו וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וְיִדַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה וַאֲהַרֹן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּרַמְשָׁא וְתִדְּעוּן אֲרֵי יְיָ אַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא
דְמִצְרָיִם׃ ז וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה
בְּשָׁמְעוֹ אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל־יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי
תַלִּינוּ עָלֵינוּ׃ וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה
בְּשָׁמְעוֹ אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל־יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי
תַלִּינוּ עָלֵינוּ׃ וּבְצַפְרָא וְתֶחֱזוּן יָת יְקָרָא דַייָ כַּד
שְׁמִיעַ (קֳדָמוֹהִי) יָת תֻּרְעֲמוּתְכוֹן עַל מֵימְרָא דַייָ
וְנַחְנָא מָה אֲרֵי אַתְרַעֲמְתּוּן עֲלָנָא׃ ח וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר
לִשְׂבָּע בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם
מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא־עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי
עַל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב
בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת־
תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא־
עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל־יְהוָה׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּדִיתַן
יְיָ לְכוֹן בְּרַמְשָׁא בִּסְרָא לְמֵיכַל וְלַחְמָא בְּצַפְרָא
לְמִסְבַּע בְּדִשְׁמִיעַן קֳדָם יְיָ יָת תֻּרְעֲמוּתְכוֹן דִּי
אַתּוּן מִתְרַעֲמִין עֲלוֹהִי וְנַחְנָא מָה לָא עֲלָנָא
תֻּרְעֲמוּתְכוֹן אֶלָּהֶן עַל מֵימְרָא דַייָ׃ ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ
לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי
יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן
אֱמַר לְכָל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל קְרִיבוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי
שְׁמִיעַן קֳדָמוֹהִי יָת תֻּרְעֲמוּתְכוֹן׃ י וַיְהִי כְּדַבֵּר
אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל־
הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן׃ וַיְהִי
כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל־
הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן׃ וַהֲוָה כַּד

מַלִּיל אַהֲרֹן עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְפְּנִיוּ
לְמַדְבְּרָא וְהָא יְקָרָא דַייָ אִתְגְּלִי בַּעֲנָנָא׃ פ
ששי יא וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
יב שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּלֻנֹּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם
לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ־לָחֶם
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ שְׁמִיעַ קֳדָמַי יָת
תֻּרְעֲמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַלֵּיל עִמְּהוֹן לְמֵימַר בֵּין
שְׁמָשַׁיָּא תֵּיכְלוּן בִּסְרָא וּבְצַפְרָא תִּשְׂבְּעוּן לַחְמָא
וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן׃ יג וַיְהִי בָעֶרֶב וַתַּעַל
הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת
הַטָּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה׃ וַיְהִי בָעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו
וַתְּכַס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטָּל
סָבִיב לַמַּחֲנֶה׃ וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי
הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל־הָאָרֶץ׃
וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק
מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל־הָאָרֶץ׃ וּסְלִיקַת נְחָתַת
טַלָּא וְהָא עַל אַפֵּי מַדְבְּרָא דַּעְדַּק מְקַלַּף דַּעְדַּק
כְּגִיר כִּגְלִידָא עַל אַרְעָא׃ טו וַיִּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ
מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ
מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה׃ וַחֲזוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ
גְּבַר לַאֲחוֹהִי מָנָא הוּא אֲרֵי לָא יְדָעוּ מָה הוּא
וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן הוּא לַחְמָא דִיהַב יְיָ לְכוֹן
לְמֵיכַל׃ טז זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ
מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר

נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִקָּחוּ׃ זֶה הַדָּבָר
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר
לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ
תִּקָּחוּ׃ וַיִּן פְּתָגְמָא דִּי פַקִּיד יְיָ לְקוּטוּ מִנֵּהּ גְּבַר
לְפוּם מֵיכְלֵהּ עֹמֶרָא לְגֻלְגַּלְתָּא מִנְיַן נַפְשָׁתֵיכוֹן
גְּבַר לְדִי בְמַשְׁכְּנֵהּ תִּסְבוּן׃ ז וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט׃ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט׃ וַעֲבַדוּ כֵן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְקָטוּ דְּאַסְגִּי וּדְאַזְעִר׃ ח וַיָּמֹדוּ
בָּעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא
הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי־אָכְלוֹ לָקָטוּ׃ וַיְמַדּוּ בָּעֹמֶר וְלֹא
הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי־
אָכְלוֹ לָקָטוּ׃ וּכְלוּ בְעֹמְרָא וְלָא אוֹתַר דְּאַסְגִּי
וּדְאַזְעִר לָא חַסִּיר גְּבַר לְפוּם מֵיכְלֵהּ לְקָטוּ׃
ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אַל־יוֹתֵר מִמֶּנּוּ
עַד־בֹּקֶר׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אַל־יוֹתֵר מִמֶּנּוּ
עַד־בֹּקֶר׃ וְאַמַר מֹשֶׁה לְהוֹן אֱנַשׁ לָא יַשְׁאַר מִנֵּהּ
עַד צַפְרָא׃ י וְלֹא־שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה וַיּוֹתִרוּ
אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וַיִּרֶם תּוֹלָעִים וַיִּבְאָשׁ
וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה׃ וְלֹא־שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה וְיוֹתְרוּ
אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וַיָּרֶם תּוֹלָעִים וַיִּבְאָשׁ וַיִּקְצֹף
עֲלֵהֶם מֹשֶׁה׃ וְלָא קַבִּילוּ מִן מֹשֶׁה וְאַשְׁאָרוּ
גֻּבְרַיָּא מִנֵּהּ עַד צַפְרָא וּרְחֵשׁ רִיחָשָׁא וּסְרִי וּרְגֵז
עֲלֵיהוֹן מֹשֶׁה׃ יא וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ
כְּפִי אָכְלוֹ וְחֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס׃ וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ
בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס׃
וּלְקָטוּ יָתֵהּ בְּצַפַּר בְּצַפַּר גְּבַר לְפוּם מֵיכְלֵהּ וּמָה
דְּמִשְׁתָּאַר מִנֵּהּ עַל אַפֵּי חַקְלָא כַּד חֲמָא עֲלוֹהִי
שִׁמְשָׁא פָּשַׁר׃ כב וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ לֶחֶם
מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל־נְשִׂיאֵי
הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה׃ וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ
לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל־נְשִׂיאֵי
הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה׃ וַהֲוָה בְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה
לְקָטוּ לַחְמָא עַל חַד תְּרִין עֻמְרִין לְחַד וַאֲתוֹ
כָּל רַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא וְחַוִיאוּ לְמֹשֶׁה׃ כג וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת־קֹדֶשׁ
לַיהוָה מָחָר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאפּُוּ אֵפוּ וְאֶת אֲשֶׁר־
תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל־הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם
לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֶת
אֲשֶׁר־תֹּאפּُוּ אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר־תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת
כָּל־הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר׃ וַאֲמַר
לְהוֹן הוּא דִּי מַלִּיל יְיָ שְׁבָתָא שְׁבַת קוּדְשָׁא יְקָרָם
יְיָ מְחָר יָת דִּי אֲתוּן עֲתִידִין לְמֵפָא אֲפוּ וְיָת דִּי
אֲתוּן עֲתִידִין לְבַשָּׁלָא בַּשִּׁילוּ וְיָת כָּל מוֹתָרָא
אַצְנְעוּ לְכוֹן לְמַטְרַת עַד צַפְרָא׃ כד וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ
עַד־הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרִמָּה
לֹא־הָיְתָה בּוֹ׃ וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד־הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה
מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרִמָּה לֹא־הָיְתָה בּוֹ׃ וַאֲצְנָעוּ
יָתֵהּ עַד צַפְרָא כְּמָא דְּפַקִּיד מֹשֶׁה וְלָא סְרִי
וְרִיחֲשָׁא לָא הֲוָה בֵּהּ׃ כה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ
הַיּוֹם כִּי־שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ
בַּשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבָּת הַיּוֹם
לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה
אִכְלוּהִי יוֹמָא דֵין אֲרֵי שַׁבְּתָא יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ
יוֹמָא דֵין לָא תַשְׁכְּחֻנֵּהּ בְּחַקְלָא׃ כו שֵׁשֶׁת יָמִים
תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ׃
שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא
יִהְיֶה־בּוֹ׃ שִׁתָּא יוֹמִין תִּלְקְטֻנֵּהּ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
שַׁבְּתָא לָא יְהֵי בֵּהּ׃ כז וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ
מִן־הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
יָצְאוּ מִן־הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ׃ וַהֲוָה בְיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה נְפָקוּ מִן עַמָּא לְמִלְקָט וְלָא אַשְׁכָּחוּ׃ ס
כח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה מֵאַנְתֶּם
לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
עַד־אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃ וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתַי אַתּוּן מְסָרְבִין לְמִטַּר פִּקּוּדַי
וְאוֹרָיָתִי׃ כט רְאוּ כִּי־יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת

עַל־כֵּ֣ן הַ֠וּא נֹתֵ֨ן לָכֶ֜ם בַּיּ֣וֹם הַשִּׁשִּׁ֗י לֶ֚חֶם יוֹמָ֔יִם
שְׁבֻ֖ו ׀ אִ֣ישׁ תַּחְתָּ֑יו אַל־יֵצֵ֥א אִ֛ישׁ מִמְּקֹמ֖וֹ בַּיּ֥וֹם
הַשְּׁבִיעִ֖י׃ רָא֣וּ כִֽי־יְהוָ֗ה נָתַ֤ן לָכֶם֙ הַשַּׁבָּ֔ת עַל־כֵּ֣ן
הַ֠וּא נֹתֵ֨ן לָכֶ֜ם בַּיּ֣וֹם הַשִּׁשִּׁ֗י לֶ֚חֶם יוֹמָ֔יִם שְׁבֻ֖ו ׀ אִ֣ישׁ
תַּחְתָּ֑יו אַל־יֵצֵ֥א אִ֛ישׁ מִמְּקֹמ֖וֹ בַּיּ֥וֹם הַשְּׁבִיעִֽי׃ וַֽחֲזוּ
אֲרֵ֣י יְיָ֗ יְהַ֤ב לְכ֙וֹן֙ שַׁבְּתָ֔א עַל־כֵּ֣ן הוּא֩ יָהֵ֨ב לְכ֜וֹן
בְּיוֹמָ֣א שְׁתִיתָאָ֗ה לְחֵ֚ם תְּרֵ֣ין יוֹמִ֔ין תִּיבוּ֙ אֱנָ֣שׁ
תְּחוֹתּ֖וֹהִי לָ֣א יִפּ֑וֹק אֱנָ֥שׁ מֵאַתְרֵ֛הּ בְּיוֹמָ֥א
שְׁבִיעָאָֽה׃ ל וַיִּשְׁבְּת֥וּ הָעָ֖ם בַּיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִֽי׃
וַיִּשְׁבְּת֥וּ הָעָ֖ם בַּיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִֽי׃ וְנָחוּ֙ עַמָּ֣א בְיוֹמָ֔א
שְׁבִיעָאָ֖ה׃ לא וַיִּקְרְא֣וּ בֵית־יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־שְׁמ֖וֹ מָ֑ן
וְה֣וּא כְּזֶ֤רַע גַּד֙ לָבָ֔ן וְטַעְמ֖וֹ כְּצַפִּיחִ֥ת בִּדְבָֽשׁ׃
וַיִּקְרְא֣וּ בֵית־יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־שְׁמ֖וֹ מָ֑ן וְה֣וּא כְּזֶ֤רַע גַּד֙
לָבָ֔ן וְטַעְמ֖וֹ כְּצַפִּיחִ֥ת בִּדְבָֽשׁ׃ וּקְרוֹ֙ בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל יָ֥ת
שְׁמֵ֖הּ מָ֑ן וְהוּא֙ כְּבַ֣ר זְרַ֔ע גַּדָּ֖א חְוַ֑ר וְטַעֲמֵ֕הּ
כְּאֶסְקְרֵ֥יטָן֙ בִּדְבָ֔שׁ׃ לב וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה זֶ֚ה הַדָּבָ֔ר
אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהוָ֖ה מְלֹ֣א הָעֹ֑מֶר מִמֶּ֣נּוּ לְמִשְׁמֶ֔רֶת
לְדֹרֹתֵיכֶ֗ם ׀ יִרְא֣וּ אֶת־הַלֶּ֣חֶם אֲשֶׁ֣ר
הֶאֱכַלְתִּ֤י אֶתְכֶם֙ בַּמִּדְבָּ֔ר בְּהֹוצִיאִ֥י אֶתְכֶ֖ם
מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה זֶ֚ה הַדָּבָ֔ר אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה
יְהוָ֖ה מְלֹ֣א הָעֹ֑מֶר מִמֶּ֣נּוּ לְמִשְׁמֶ֔רֶת לְדֹרֹתֵיכֶ֗ם
לְמַ֔עַן ׀ יִרְא֣וּ אֶת־הַלֶּ֣חֶם אֲשֶׁ֣ר הֶאֱכַלְתִּ֤י אֶתְכֶם֙
בַּמִּדְבָּ֔ר בְּהֹוצִיאִ֥י אֶתְכֶ֖ם מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם׃ וַאֲמַ֣ר
מֹשֶׁה֮ דֵּין֒ פִּתְגָמָ֣א דִי֩ פַקִּ֨יד יְיָ֜ מְלֵ֣י עֻמְרָ֗א מִנֵּ֤ה
לְמַטְרָ֙א לְדָרֵיכ֔וֹן בְּדִ֣יל דִּיחֱזוּן֙ יָ֣ת לַחְמָ֔א דִּ֥י
אוֹכְלִ֖ית יָתְכ֣וֹן בְּמַדְבְּרָ֑א בְּאַפָּקוּתִ֥י יָתְכ֖וֹן מֵאַרְעָ֥א
דְמִצְרָֽיִם׃ לג וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה אֶל־אַהֲרֹ֖ן קַ֣ח צִנְצֶ֑נֶת
אַחַ֗ת וְתֶן־שָׁמָ֤ה מְלֹא־הָעֹ֙מֶר֙ מָ֔ן וְהַנַּ֥ח אֹתוֹ֙
לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה לְמִשְׁמֶ֖רֶת לְדֹרֹתֵיכֶֽם׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה
אֶל־אַהֲרֹ֖ן קַ֣ח צִנְצֶ֑נֶת אַחַ֗ת וְתֶן־שָׁמָ֤ה מְלֹא־הָעֹ֙מֶר֙
מָ֔ן וְהַנַּ֥ח אֹתוֹ֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה לְמִשְׁמֶ֖רֶת לְדֹרֹתֵיכֶֽם׃
וַאֲמַ֣ר מֹשֶׁ֔ה דֵּ֚ין סַ֣ב צְלוֹחִ֔ית חֲדָ֖א וְהַ֣ב תַּמָּ֑ן
מְלֵ֣י עֻמְרָ֔א מָ֖ן וְאַצְנַ֥ע יָתֵ֛הּ קֳדָ֥ם יְיָ֖ לְמַטְרַ֥ת
לְדָרֵיכֽוֹן׃ לד כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה וַיִּנִּיחֵ֖הוּ
אַהֲרֹ֥ן לִפְנֵ֛י הָעֵדֻ֖ת לְמִשְׁמָֽרֶת׃ כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהוָ֖ה
אֶל־מֹשֶׁ֑ה וַיִּנִּיחֵ֖הוּ אַהֲרֹ֥ן לִפְנֵ֛י הָעֵדֻ֖ת לְמִשְׁמָֽרֶת׃
כְּמָא֩ דִי֩ פַקִּ֨יד יְיָ֜ לְמֹשֶׁ֗ה וְאַצְנְעֵ֤הּ אַהֲרֹן֙ קֳדָ֣ם
סַהֲדוּתָ֔א לְמַטְרָֽא׃ לה וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אָכְל֤וּ אֶת־
הַמָּן֙ אַרְבָּעִ֣ים שָׁנָ֔ה עַד־בֹּאָ֖ם אֶל־אֶ֣רֶץ נוֹשָׁבֶ֑ת
אֶת־הַמָּן֙ אָכְל֔וּ עַד־בֹּאָ֖ם אֶל־קְצֵ֥ה אֶ֥רֶץ כְּנָֽעַן׃
וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אָכְל֤וּ אֶת־הַמָּן֙ אַרְבָּעִ֣ים שָׁנָ֔ה עַד־
בֹּאָ֖ם אֶל־אֶ֣רֶץ נוֹשָׁבֶ֑ת אֶת־הַמָּן֙ אָכְל֔וּ עַד־בֹּאָ֖ם
אֶל־קְצֵ֥ה אֶ֥רֶץ כְּנָֽעַן׃ וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אָכְל֤וּ יָת֙ מָנָ֔א
אַרְבְּעִ֥ין שְׁנִ֖ין עַד דְּמֵיתֵיהוֹן֙ לְאַרְעָ֣א יָתְבָ֔תָא יָ֚ת
מָנָ֔א אֲכָל֖וּ עַד דְּאָתוֹ֣ לִסְיָפֵ֔י אַרְעָ֖א דִּכְנָֽעַן׃
לו וְהָעֹ֖מֶר עֲשִׂרִ֣ית הָאֵיפָ֑ה הֽוּא׃ וְהָעֹ֖מֶר עֲשִׂרִ֣ית
הָאֵיפָ֑ה הִ֖וא׃ וְעֻמְרָ֗א חַד֙ מִן֙ עַסְרָ֣ה בִתְלָ֔ת סְאִ֖ין
הוּא׃ פ

שביעי א וַיִּסְע֗וּ כָּל־עֲדַ֛ת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֥ל מִמִּדְבַּר־סִ֖ין
לְמַסְעֵיהֶ֑ם עַל־פִּ֣י יְהוָ֔ה וַיַּחֲנ֖וּ בִּרְפִידִ֑ים וְאֵ֣ין
מַ֔יִם לִשְׁתֹּ֖ת הָעָֽם׃ וַיִּסְע֗וּ כָּל־עֲדַ֛ת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֥ל
מִמִּדְבַּר־סִ֖ין לְמַסְעֵיהֶ֑ם עַל־פִּ֣י יְהוָ֔ה וַיַּחֲנ֖וּ בִּרְפִידִ֑ים
וְאֵ֣ין מַ֔יִם לִשְׁתֹּ֖ת הָעָֽם׃ וּנְטָלוּ֙ כָּל֙ כְּנִשְׁתָּ֣א דִבְנֵי
יִשְׂרָאֵ֔ל מִמַּדְבְּרָ֖א דְּסִ֑ין לְמַטְלָנֵיהוֹן֙ עַל֙ מֵימְרָ֣א דַיְיָ֔
וּשְׁרוֹ֖ בִּרְפִידִ֑ים וְלֵ֣ית מַיָּ֔א לְמִשְׁתֵּ֖י עַמָּֽא׃ ב וַיָּ֤רֶב
הָעָם֙ עִם־מֹשֶׁ֔ה וַיֹּאמְר֣וּ תְּנ֤וּ־לָ֙נוּ֙ מַ֔יִם וְנִשְׁתֶּ֖ה
וַיֹּ֥אמֶר לָהֶ֖ם מֹשֶׁ֑ה מַה־תְּרִיבוּן֙ עִמָּדִ֔י מַה־תְּנַסּ֖וּן
אֶת־יְהוָֽה׃ וַיֵּ֤רֶב הָעָם֙ עִם־מֹשֶׁ֔ה וַיֹּאמְר֣וּ תְּנ֤וּ־לָ֙נוּ֙
מַ֔יִם וְנִשְׁתֶּ֖ה וַיֹּ֥אמֶר לָהֶ֖ם מֹשֶׁ֑ה מַה־תְּרִיבוּן֙ עִמָּדִ֔י
מַה־תְּנַסּ֖וּן אֶת־יְהוָֽה׃ וּנְצָ֣א עַמָּ֔א עִם֙ מֹשֶׁ֔ה וַאֲמָר֣וּ
הָבוּ֩ לָ֨נָא מַיָּ֜א וְנִשְׁתֵּ֗י וַאֲמַ֤ר לְהוֹן֙ מֹשֶׁ֔ה מָ֥ה אַתּ֖וּן
נָצָ֣ן עִמִּ֑י מָ֥ה מְנַסּ֖וּן קֳדָ֥ם יְיָ֛׃ ג וַיִּצְמָ֥א שָׁ֖ם
הָעָ֣ם לַמַּ֑יִם וַיָּ֤לֶן הָעָם֙ עַל־מֹשֶׁ֔ה וַיֹּאמֶר֙ לָמָ֣ה
זֶּ֔ה הֶעֱלִיתָ֥נוּ מִמִּצְרַ֖יִם לְהָמִ֣ית אֹתִ֑י וְאֶת־בָּנַ֥י
וְאֶת־מִקְנַ֖י בַּצָּמָֽא׃ וַיִּצְמָ֥א שָׁ֖ם הָעָ֣ם לַמַּ֑יִם וַיָּ֤לֶן
הָעָם֙ עַל־מֹשֶׁ֔ה וַיֹּאמֶר֙ לָמָ֣ה זֶּ֔ה הֶעֱלִיתָ֥נוּ מִמִּצְרַ֖יִם
לְהָמִ֣ית אֹתִ֑י וְאֶת־בָּנַ֥י וְאֶת־מִקְנַ֖י בַּצָּמָֽא׃ וּצְחִי
תַּמָּן֙ עַמָּ֣א לְמַ֔יָּא וְאִתְרָעַ֥ם עַמָּ֖א עַל֙ מֹשֶׁ֔ה וַאֲמַ֕ר

לְמָא דְנַן אַסְקְתָּנָא מִמִּצְרַיִם לְקַטָּלָא יָתִי וְיָת בְּנַי
וְיָת בְּעִירַי בְּצָחוּתָא׃ ד וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וּסְקָלֻנִי׃
וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם
הַזֶּה עוֹד מְעַט וּסְקָלֻנִי׃ וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר
מָה אֶעְבֵּד לְעַמָּא הָדֵין עוֹד זְעֵיר פּוֹן וְיִרְגְּמֻנִי׃
ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח
אִתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ
אֶת־הַיְאֹר קַח בְּיָדְךָ וְהָלָכְתָּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה עֲבַר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתָּךְ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיְאֹר קַח בְּיָדְךָ וְהָלָכְתָּ׃
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עִבַד קֳדָם עַמָּא וּדְבַר עִמְּךָ מִסָּבֵי
יִשְׂרָאֵל וְחַטָּרְךָ דִּי מְחֵיתָא בֵּהּ יָת נַהֲרָא סַב בִּידָךְ
וְתֵיזֵיל׃ ו הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָּׁם ׀ עַל־הַצּוּר
בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה
הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ הִנְנִי
עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָּׁם ׀ עַל־הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר
וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ הָא אֲנָא קָאֵם קֳדָמָךְ תַּמָּן עַל טִנָּרָא
בְּחוֹרֵב וְתִמְחֵי בְּטִנָּרָא וְיִפְּקוּן מִנֵּהּ מַיָּא וְיִשְׁתֵּי
עַמָּא וַעֲבַד כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ ז וַיִּקְרָא
שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל־רִיב ׀ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה
בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אָיִן׃ וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה
וּמְרִיבָה עַל־רִיב ׀ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת־
יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אָיִן׃ וּקְרָא
שְׁמָא דְאַתְרָא נִסָּיתָא וּמַצּוּתָא עַל דְּנָצוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְעַל דְּנַסִּיאוּ קֳדָם יְיָ לְמֵימַר הַאִית שְׁכִינְתָא
דַיְיָ בֵּינָנָא אִם לָא׃ פ ח וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם
עִם־יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם׃ וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־
יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם׃ וַאֲתָא עֲמָלֵק וַאֲגַח קְרָבָא עִם
יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם׃ ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק מָחָר
אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים

בְּיָדִי׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים
וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ
הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה
לִיהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנָא גֻּבְרַיָּא וּפוֹק אֲגַח קְרָבָא
בַּעֲמָלֵק מְחָר אֲנָא קָאֵם עַל רֵישׁ רָמְתָא וְחֵטְרָא
דְּאִתְעַבִּידוּ בֵּהּ נִסִּין מִן קֳדָם יְיָ בִּידִי׃ י וַיַּעַשׂ
יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק
וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה׃ וַיַּעַשׂ
יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דַאֲמַר לֵהּ מֹשֶׁה לַאֲגָחָא קְרָבָא
בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר סְלִיקוּ לְרֵישׁ רָמְתָא׃
יא וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל
וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים
מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר
עֲמָלֵק׃ וַהֲוִי כַּד יָרִים מֹשֶׁה יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין
דְּבֵית יִשְׂרָאֵל וְכַד מַנַּח יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין דְּבֵית
עֲמָלֵק׃ יב וְיְדֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ־אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ
תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו
מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא
הַשָּׁמֶשׁ׃ וְיְדֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ־אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ
תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה
אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ׃
וּידֵי מֹשֶׁה יְקָרָא וּנְסִיבוּ אַבְנָא וְשַׁוִּיאוּ תְּחוֹתוֹהִי
וְיָתֵב עֲלַהּ וְאַהֲרֹן וְחוּר סַעֲדָן בִּידוֹהִי מִכָּא חַד
וּמִכָּא חַד וַהֲוָה יְדוֹהִי פְּרִיסָן בְּצְלוֹ עַד דְּעַל
שִׁמְשָׁא׃ יג וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמָלֵק וְאֶת־עַמּוֹ
לְפִי־חָרֶב׃ וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמָלֵק וְאֶת־עַמּוֹ
לְפִי־חָרֶב׃ וְתַבַּר יְהוֹשֻׁעַ יָת עֲמָלֵק וְיָת עַמֵּהּ
לְפִתְגָם דְּחַרְבָּ׃ פ

מפטיר יד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן
בַּסֵּפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחֹה אֲמְחֶה
אֶת־כתיב (זֵכֶר) זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וְשִׂים

בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחֹה אֶמְחֶה אֶת־כתיב (זָכֹר) זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּתַב דָּא דּוּכְרָנָא בְּסִפְרָא וְשַׁוִּי קֳדָם יְהוֹשֻׁעַ אֲרֵי מְמָחָא אֶמְחֵי יָת דּוּכְרָנָא דַּעֲמָלֵק מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא׃ ס וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה ׀ נִסִּי׃ וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה ׀ נִסִּי׃ וּבְנָא מֹשֶׁה מַדְבְּחָא וּפְלַח עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ דַּעֲבַד לֵהּ נִסִּין׃ ס וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר׃ וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר׃ וַאֲמַר בִּשְׁבוּעָה אֲמִירָא דָא מִן קֳדָם דְּחַיְלָא דִּשְׁכִינְתֵּהּ עַל כָּרְסֵי יְקָרֵהּ דְּעָתִיד דְּאִתְגַּח קְרָבָא קֳדָם יְיָ בִּדְבֵית עֲמָלֵק לְשֵׁצָיוּתְהוֹן מִדָּרֵי עָלְמָא׃ פ פ פ

קי״ו פסוקים, י״ד אמונ״ה סימן. סנא״ה סימן.

הפטרה לפרשת בשלח בשופטים פרק ד ה

האשכנזים וחב״ד מתחילים כאן׃ **ד** ד וּדְבוֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֵשֶׁת לַפִּידוֹת הִיא שֹׁפְטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא׃ ה וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת־תֹּמֶר דְּבוֹרָה בֵּין הָרָמָה וּבֵין בֵּית־אֵל בְּהַר אֶפְרָיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַמִּשְׁפָּט׃ ו וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם מִקֶּדֶשׁ נַפְתָּלִי וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא־צִוָּה ׀ יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לֵךְ וּמָשַׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר וְלָקַחְתָּ עִמְּךָ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלוּן׃ ז וּמָשַׁכְתִּי אֵלֶיךָ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן אֶת־סִיסְרָא שַׂר־צְבָא יָבִין וְאֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־הֲמוֹנוֹ וּנְתַתִּיהוּ בְּיָדֶךָ׃ ח וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרָק אִם־תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלָכְתִּי וְאִם־לֹא תֵלְכִי עִמִּי לֹא אֵלֵךְ׃ ט וַתֹּאמֶר הָלֹךְ אֵלֵךְ עִמָּךְ ׀ אֶפֶס כִּי ׀ לֹא תִהְיֶה תִּפְאַרְתְּךָ עַל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בְיַד־אִשָּׁה יִמְכֹּר יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וַתָּקָם דְּבוֹרָה וַתֵּלֶךְ עִם־בָּרָק קֶדְשָׁה׃ י וַיִּזְעַק בָּרָק אֶת־זְבוּלֻן וְאֶת־נַפְתָּלִי קֶדְשָׁה וַיַּעַל בְּרַגְלָיו עֲשֶׂרֶת אֲלָפִי אִישׁ וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבוֹרָה׃ יא וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרָד מִקַּיִן מִבְּנֵי חֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה וַיֵּט אָהֳלוֹ עַד־אֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים אֲשֶׁר אֶת־קֶדֶשׁ׃ יב וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם הַר־תָּבוֹר׃ יג וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת־כָּל־רִכְבּוֹ תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם אֶל־נַחַל קִישׁוֹן׃ יד וַתֹּאמֶר דְּבֹרָה אֶל־בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־סִיסְרָא בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו׃ טו וַיָּהָם יְהוָה ׀ אֶת־סִיסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרֶכֶב וְאֶת־כָּל־הַמַּחֲנֶה לְפִי־חֶרֶב לִפְנֵי בָרָק וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה וַיָּנָס בְּרַגְלָיו׃ טז וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל־מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי־חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד־אֶחָד׃ יז וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל־אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ־חָצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי׃ יח וַתֵּצֵא יָעֵל ׀ לִקְרַאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אַל־תִּירָא וַיָּסַר אֵלֶיהָ הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה׃ יט וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם כִּי צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת־נְאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ׃ כ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה ׀ אִם־אִישׁ יָבֹא וּשְׁאֵלֵךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ־פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אָיִן׃ כא וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת־חֶבֶר אֶת־יְתַד הָאֹהֶל וַתָּשֶׂם אֶת־הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בַּלָּאט וַתִּתְקַע אֶת־הַיְתֵד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא־נִרְדָּם

וַיָּעַף וַיָּמֹת׃ כב וְהִנֵּה בָרָק֙ רֹדֵ֣ף אֶת־סִיסְרָ֔א וַתֵּצֵ֥א יָעֵ֖ל לִקְרָאתֹ֑ו וַתֹּ֣אמֶר לֹ֔ו לֵ֚ךְ וְאַרְאֶ֣ךָּ אֶת־הָאִ֔ישׁ אֲשֶׁר־אַתָּ֥ה מְבַקֵּ֖שׁ וַיָּבֹ֣א אֵלֶ֑יהָ וְהִנֵּה־סִיסְרָ֥א נֹפֵ֖ל מֵ֥ת וְהַיָּתֵ֖ד בְּרַקָּתֹֽו׃ כג וַיַּכְנַ֥ע אֱלֹהִ֛ים בַּיֹּ֥ום הַה֖וּא אֶת־יָבִ֣ין מֶלֶךְ־כְּנַ֑עַן לִפְנֵ֖י בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ כד וַתֵּ֣לֶךְ יַד֩ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֨ל הָלֹ֜וךְ וְקָשָׁ֗ה עַ֚ל יָבִ֣ין מֶלֶךְ־כְּנַ֔עַן
עַ֖ד אֲשֶׁ֣ר הִכְרִ֑יתוּ אֶת־יָבִ֖ין מֶ֥לֶךְ־כְּנָֽעַן׃

הספרדים מתחילים כאן: ה א אָ֣ז׀ תָּשַׁ֣ר דְּבֹורָ֗ה וּבָרָק֙ בֶּן־אֲבִינֹ֔עַם בַּיֹּ֥ום הַה֖וּא לֵאמֹֽר׃ ב בְּפָרַ֥ע פְּרָעֹ֖ות בְּיִשְׂרָאֵ֑ל בְּהִתְנַדֵּ֥ב עָ֖ם בָּרְכ֥וּ יְהוָֽה׃ ג שִׁמְע֥וּ מְלָכִ֖ים הַאֲזִינ֣וּ רוֹזְנִ֑ים אֲנֹכִ֥י לַיהוָ֛ה אֲנֹכִ֖י אָשִׁ֥ירָה אֲזַמֵּ֖ר לַיהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃ ד יְהוָ֗ה בְּצֵאתְךָ֙ מִשֵּׂעִ֔יר בְּצַעְדְּךָ֖ מִשְּׂדֵ֣ה אֱדֹ֑ום אֶ֥רֶץ רָעָ֛שָׁה גַּם־שָׁמַ֥יִם נָטָ֖פוּ גַּם־עָבִ֥ים נָטְפ֖וּ מָֽיִם׃ ה הָרִ֥ים נָזְל֛וּ מִפְּנֵ֖י יְהוָ֣ה זֶ֣ה סִינַ֑י מִפְּנֵ֥י יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ ו בִּימֵ֣י שַׁמְגַּ֣ר בֶּן־עֲנָ֗ת בִּימֵי֙ יָעֵ֣ל חָדְל֔וּ אָרְחֹ֖ות וְהֹלְכֵ֣י נְתִיבֹ֑ות יֵלְכ֖וּ אָרְחֹ֥ות עֲקַלְקַלֹּֽות׃ ז חָדְל֥וּ פְרָזֹ֖ון בְּיִשְׂרָאֵ֑ל חָדָ֔לּוּ עַ֚ד שַׁקַּ֣מְתִּי דְבֹורָ֔ה שַׁקַּ֥מְתִּי אֵ֖ם בְּיִשְׂרָאֵֽל׃ ח יִבְחַ֥ר אֱלֹהִ֖ים חֲדָשִׁ֑ים אָ֥ז לָחֶ֖ם שְׁעָרִ֣ים מָגֵ֑ן אִם־יֵרָאֶ֥ה וָרֹ֛מַח בְּאַרְבָּעִ֥ים אֶ֖לֶף בְּיִשְׂרָאֵֽל׃ ט לִבִּ֖י לְחוֹקְקֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל הַמִּתְנַדְּבִ֥ים בָּעָ֖ם בָּרְכ֥וּ יְהוָֽה׃ י רֹכְבֵ֣י אֲתֹנֹ֔ות צְחֹרֹ֖ות יֹשְׁבֵ֣י עַל־מָדִ֑ין וְהֹלְכֵ֖י עַל־דֶּ֥רֶךְ שִׂיחֽוּ׃ יא מִקֹּ֣ול מְחַצְּצִ֔ים בֵּ֥ין מַשְׁאֲבִ֖ים שָׁ֣ם יִתְּנ֣וּ צִדְקֹ֣ות יְהוָ֔ה צִדְקֹ֖ת פְּרָזֹ֑נֹו בְּיִשְׂרָאֵ֗ל אָ֚ז יָרְד֣וּ לַשְּׁעָרִ֔ים עַם־יְהוָֽה׃ יב עוּרִ֣י עוּרִ֔י דְּבֹורָ֖ה עוּרִ֣י עוּרִ֑י דַּבְּרִי־שִׁ֖יר קוּם֙ בָּרָ֣ק וְשָׁבֶ֔ה שְׁבִיְךָ֖ בֶּן־אֲבִינֹֽעַם׃ יג אָ֚ז יָרַ֣ד שָׂרִ֔יד לְאַדִּירִ֖ים עָ֣ם יְהוָ֑ה יָרַד־לִ֥י בַּגִּבֹּרִֽים׃ יד מִנִּ֣י אֶפְרַ֔יִם שָׁרְשָׁ֖ם בָּעֲמָלֵ֑ק אַחֲרֶ֙יךָ֙ בִּנְיָמִ֣ין בְּעַמֶּ֔יךָ מִנִּ֥י מָכִ֖יר יָרְד֣וּ מְחֹקְקִ֑ים וּמִזְבֻּלֻן֙ מֹשְׁכִ֣ים בְּשֵׁ֔בֶט סֹפֵ֖ר׃ טו וְשָׂרֵ֥י בְיִשָּׂשכָ֖ר עִם־דְּבֹרָ֑ה וְיִשָּׂשכָ֥ר כֵּן־בָּרָ֖ק בָּעֵ֣מֶק שֻׁלַּ֣ח בְּרַגְלָ֑יו בִּפְלַגֹּ֥ות רְאוּבֵ֖ן גְּדֹלִ֥ים חֻקְקֵי־לֵֽב׃ טז לָמָּה֙ יָשַׁ֣בְתָּ בֵּין֙ הַמִּשְׁפְּתַ֔יִם לִשְׁמֹ֖עַ שְׁרִקֹ֣ות עֲדָרִ֑ים לִפְלַגֹּ֥ות רְאוּבֵ֖ן גְּדֹלִ֥ים חִקְרֵי־לֵֽב׃ יז גִּלְעָ֗ד בְּעֵבֶר֙ הַיַּרְדֵּ֣ן שָׁכֵ֔ן וְדָ֖ן לָמָּ֣ה יָגֻ֑ור אָשֵׁ֣ר יָשַׁ֔ב לְחֹ֖וף יַמִּ֑ים וְעַל֙ מִפְרָצָ֔יו יִשְׁכֹּֽון׃ יח זְבֻלוֹן֙ עַ֣ם חֵרֵ֣ף נַפְשֹׁ֔ו לָמ֖וּת וְנַפְתָּלִ֑י עַ֚ל מְרֹומֵ֣י שָׂדֶ֔ה׃ יט בָּ֥אוּ מְלָכִ֖ים נִלְחָ֑מוּ אָ֚ז נִלְחֲמ֣וּ מַלְכֵי־כְנַ֔עַן בְּתַעְנַךְ֙ עַל־מֵ֣י מְגִדּ֔וֹ בֶּ֥צַע כֶּ֖סֶף לֹ֥א לָקָֽחוּ׃ כ מִן־שָׁמַ֥יִם נִלְחֲמ֖וּ הַכֹּוכָבִ֑ים מִמְּסִלֹּותָ֥ם נִלְחֲמ֖וּ עִם־סִיסְרָֽא׃ כא נַ֚חַל קִישׁ֣וֹן גָּרָפָ֔ם נַ֖חַל קְדוּמִ֣ים נַ֣חַל קִישׁ֔וֹן תִּדְרְכִ֥י נַפְשִׁ֖י עֹֽז׃ כב אָ֚ז הָלְמ֣וּ עִקְּבֵי־סוּס֔ מִדַּהֲרֹ֖ות אַבִּירָֽיו׃ כג אֹ֣רוּ מֵר֣וֹז אָמַ֔ר מָ֖רֹר תֹּאֲרוּ֣ אָרֹ֑ור יֹשְׁבֶ֖יהָ כִּֽי־לֹא־בָ֣אוּ לְעֶזְרַ֣ת יְהוָ֔ה לְעֶזְרַ֥ת יְהוָ֖ה בַּגִּבֹּרִֽים׃ כד תְּבֹרַ֥ךְ מִנָּשִׁ֖ים יָעֵ֑ל אֵ֚שֶׁת חֶ֣בֶר הַקֵּינִ֔י מִנָּשִׁ֖ים בָּאֹ֥הֶל תְּבֹרָֽךְ׃ כה מַ֥יִם שָׁאַ֖ל חָלָ֣ב נָתָ֑נָה בְּסֵ֥פֶל אַדִּירִ֖ים הִקְרִיבָ֥ה חֶמְאָֽה׃ כו יָדָ֗הּ לַיְתֵ֙ד֙ תִּשְׁלַ֣חְנָה וִימִינָ֔הּ לְהַלְמ֖וּת עֲמֵלִ֑ים וְהָלְמָ֣ה סִיסְרָ֗א מָחֲקָ֥ה רֹאשֹׁ֛ו וּמָחֲצָ֥ה וְחָלְפָ֖ה רַקָּתֹֽו׃ כז בֵּ֣ין רַגְלֶ֗יהָ כָּרַ֙ע֙ נָפַ֣ל שָׁכָ֔ב בֵּ֥ין רַגְלֶ֖יהָ כָּרַ֣ע נָפָ֑ל בַּאֲשֶׁ֥ר כָּרַ֛ע שָׁ֥ם נָפַ֖ל שָׁדֽוּד׃ כח בְּעַד֙ הַחַלֹּ֣ון נִשְׁקָפָ֔ה וַתְּיַבֵּ֖ב אֵ֣ם סִיסְרָ֑א בְּעַ֥ד הָאֶשְׁנָ֖ב מְדִיעַ֣ בֹּשֵׁ֔שׁ רִכְבֹ֥ו לָבֹ֖וא מַדּ֥וּעַ אֶחֱרֹ֛ו פַּעֲמֵ֥י מַרְכְּבֹותָֽיו׃ כט חַכְמֹ֣ות שָׂרֹותֶ֔יהָ תַּעֲנֶ֖ינָּה אַף־הִ֣יא תָּשִׁ֥יב אֲמָרֶ֖יהָ לָֽהּ׃ ל הֲלֹ֣א יִמְצְא֔וּ יְחַלְּק֖וּ שָׁלָ֑ל רַ֚חַם רַחֲמָתַ֣יִם לְרֹ֣אשׁ גָּ֔בֶר שְׁלַל־צְבָעִ֥ים לְסִיסְרָ֖א שְׁלַ֣ל צְבָעִ֑ים רִקְמָ֥ה צֶ֛בַע רִקְמָתַ֥יִם לְצַוְּארֵ֖י שָׁלָֽל׃ לא כֵּ֣ן יֹאבְד֣וּ כָל־אֹויְבֶ֔יךָ יְהוָ֑ה
וְאֹהֲבָ֖יו כְּצֵ֣את הַשֶּׁ֔מֶשׁ בִּגְבֻרָתֹ֑ו וַתִּשְׁקֹ֥ט הָאָ֖רֶץ אַרְבָּעִ֥ים שָׁנָֽה׃

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ט' בשבט	4.30	5.17	5.39	6.38	9.11	11.55	12.25	17.19.5	17.45
ש"ק, י' בשבט	4.29	5.16	5.38	6.37	9.11	11.55	12.25	17.20.4	17.45
א', י"א בשבט	4.29	5.16	5.37	6.36	9.10	11.55	12.25	17.21.4	17.46
ב', י"ב בשבט	4.28	5.15	5.36	6.35	9.10	11.55	12.25	17.22.2	17.47
ג', י"ג בשבט	4.27	5.14	5.36	6.35	9.09	11.55	12.25	17.23.1	17.48
ד', י"ד בשבט	4.27	5.13	5.35	6.34	9.09	11.55	12.25	17.24.0	17.49
ה', ט"ו בשבט	4.26	5.13	5.34	6.33	9.09	11.55	12.25	17.24.8	17.50
ו', ט"ז בשבט	4.25	5.12	5.33	6.32	9.08	11.55	12.25	17.25.7	17.50

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם

ט' בשבט ה'תשפ"ה – ט"ז בשבט ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' בשבט	הל' סנהדרין פרק טז-יח.	הל' שאר אבות הטומאות פרק ח.	מ"ע רמח.
ש"ק	י' בשבט	פרק יט-כא.	פרק ט.	מל"ת רפ. מ"ע קעז. מל"ת רעו. עדר.
א'	י"א בשבט	פרק כב-כד.	פרק י.	מל"ת שטו. רפא. שטז.
ב'	י"ב בשבט	פרק כה-כו. הל' עדות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יא.	מל"ת שיז. מ"ע קעח.
ג'	י"ג בשבט	פרק ב-ד.	פרק יב.	מ"ע קעט.
ד'	י"ד בשבט	פרק ה-ז.	פרק יג.	מל"ת רצא.
ה'	ט"ו בשבט	פרק ח-י.	פרק יד.	מל"ת רפח.
ו'	ט"ז בשבט	פרק יא-יג.	פרק טו.	מל"ת רפו.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בשלח	16:39	17:56	17:00	17:57	16:48	17:56	17:01	17:58
יתרו	16:45	18:01	17:06	18:03	16:55	18:01	17:07	18:04

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**